

Alppienajokoiran (ADB), Bassetin, Beaglen ja Dreeverin ajokesäkännöt

Ruotsi

Voimassa 1. 7. 2022 – 30. 6. 2027

Kääntäjän huomautuksia koskien ruotsalaisten sääntöjen käännöstä:

Kääntäjä ei ota vastuuta käännöksen oikeellisuudesta. Sääntöjen sanojen ja lauseiden takana on ajokokeisiin ja metsästykseseen liittyvää kansallista historiaa ja termistöä, jotka eivät aina vastaa yleiskieltä (vrt. suomalaiset ajokesäkännöt, joiden lauseet eivät nekään ole aina täysin yksiselitteisiä). Esimerkiksi meillä käytetään lyhyestä hukasta tappi-nimitystä, mutta sekä Ruotsissa, että Norjassa tappi (tappt, tap) tarkoittaa hukkaa yleensä. Jopa kenraalihukka on tappi, joskin kuolemantappi (dödstoppt). Ruotsissa ja Norjassa läpilöyöäkin koira herättelee, meillä herättelyllä tarkoitetaan vähäistä haukahtelua yöjäljellä. Myöskään ylituomari-nimeä ei muissa pohjoismaissa tunneta. Heillä on sen sijaan kokeessa sellaisia henkilöitä kuin komissaari, valtuusmies (fullmäktige), Kennelliiton edustaja jne. Vastaavia esimerkkejä on lukemattomia.

Käännös saattaa sisältää myös kääntäjän vajavaisesta kielitaidosta johtuvia virheitä.

Edellä mainituista syistä johtuen on lukijan tarkistettava käännöksen yksityiskohdat alkuperäiskielisistä säännöistä.

Käännös näyttää monessa kohdin käännökseltä. Se on tarkoituksellista, sillä sujuvaan kieleen pyrkiminen saattaa johtaa sisällön merkityksen muuttumiseen alkuperäisestä. Parempi tönkkö, mutta ymmärrettävä kieli kuin asiassällön hämärtyminen.

Alkuperäisestä tekstistä on jätetty pois muutamia kohtia, jotka eivät liity ajokokeisiin.

Olen kääntänyt ruotsin kielen sanan "hjort" sanapariksi pieni hirvieläin. Hjort on epävirallinen nimitys, joka kattaa ainakin seuraavat sorkkaeläimet: Kuusipeura, saksanhirvi, valkohäntäpeura. Kauris ja hirvi eivät kuulu tähän joukkoon.

Tekstissä "ADB" tarkoittaa alppienajokoiraa (Alpenländische Dachsbracke) ja "BGV" on Basset Griffon Vendeen, "GBGV" on Grand Basset Griffon Vendeen.

Timo Kilpeläinen

SISÄLTÖ

1 NÄYTTELYITÄ, KOKEITA, KILPAILUJA JA TESTEJÄ KOSKEVIA YLEISIÄ SÄÄNTÖJÄ	4
1.1 Rokotukset	5
1.2 Tunnistusmerkintä	5
1.3 Vastuu koskien koirasta huolehtimista	5
1.4 Ylitsepääsemätön este	6
1.5 Sopimaton käytös	6
1.6 Esteet osallistua kokeisiin ja kilpailuihin	6
Luonne	6
Terveydelliset seikat	6
Tarttuvat sairaudet	6
Kantava narttu ja narttu, jolla on pennut	6
Pennut	6
1.7 Doping ja muut sopimattomat keinot	7
Kastroitu uros/narttu	7
2 KOKEET JA METSÄSTYS AJAVALLA KOIRALLA	8
2.1 Kokeen tarkoitus	8
2.2 Metsästysmuoto	8
2.3 Eettiset säännöt	8
3 ERITYISKERHOJEN (ROTUJÄRJESTÖJEN) YLEISET SÄÄNNÖKSET	9
3.1 Erityiskerho (rotujärjestö)	9
3.2 Paikallisyhdistys	9
3.3 Valtuusmies (fullmäktige, ylituomari)	10
3.4 Komissaari	10
3.5 Maastotuomari	10
3.5.1 Lyhyt tuomariohje	11
3.6 Kollegio	12
3.7 Koiran omistajan ja ohjaajan vastuu	12
3.7.1 Toimintaohjeet koiran omistajalle / -ohjaajalle	13
3.8 Osallistumisoikeus	13
3.9 Osallistumisoikeuden rajoitukset	13
3.9.1 Yleistä	13
3.10 Tekniset apuvälineet	14
3.10.1 GPS-paikannin	14
3.10.3 Moottoriajoneuvot	14
3.11 Valitus	15
4. KOEMUODOT	15
4.1 Perusteet	15
4.2 Kokeen siirto ja peruuttaminen	15
4.3 Ajokoe	16
4.3.1 Nuorten koirien luokka (UKI)	16
4.3.2 Avoimen luokan koe (ÖKI)	16
4.3.3 Kansainvälinen ajokoe (CACIT)	16
4.4 Koepäivä ja koettelu-aika	16
4.5 Ylösoton jälkeen käytettävissä oleva ajoaika	17
4.6 Ajoeläin ja ajettavan toteaminen	17
4.7 Kokeen keskeyttäminen	18
4.8 Kokeen uusiminen	18
4.9 Kaurisvapauskoe (Rådjursrenhetsprov, RR-koe)	18

5. ARVOSTELU JA PALKINTOSIJAN MÄÄRÄYTYMINEN	19
5.1 Yleistä	19
5.2 Ulkopuoliset tekijät ja sää	19
5.3 Varsinaisen ajotyöskentelyn seuraaminen	20
5.3.1 Eri ajojen yhteen laittaminen	20
5.3.2 Ajoajan kirjaaminen	20
5.3.3 Hukka	20
5.4 Palkintosijat / palkintosijapisteet	20
5.4.1 Palkintosijan yleiset vaatimukset	20
5.4.2 Ajoajat ja palkintosijojen pistevaatimukset	21
6. AJOKOKEEN OHJEET	22
6.1 Yleistä	22
6.2 Ominaisuuspisteet	22
Momentti 1 – Haku (kylmähaku)	22
Momentti 2 – Ylösottotyöskentely	23
Momentti 3 – Herättely yöjäljellä	24
Momentti 4 – Ajotyöskentely	25
Momentti 5 – Herättely hukalla	27
Momentti 6 – Haukku/kuuluvuus	27
Momentti 7 – Äänenanto ajossa (sävykkyys)	28
Momentti 8 – Yhteistyö	28
Momentti 9 – Tottelevaisuus	30
Alppienajokoira ja villisikaa koskevat erityissäännöt	30
Momentti 7 (Alppienajokoira) – Äänenanto ajossa (villisika)	30
7 LISÄKIRJAUKSET	32
8 TULOKSISTA TIEDOTTAMINEN	32

Rekisterinumeroiden kirjainten merkitys

2010, 2020	M	2015, 2025	V
2011, 2021	N	2016, 2026	W
2012, 2022	p	2017, 2027	X
2013, 2023	S	2018, 2028	Y
2014, 2024	T	2019, 2029	Z

1 NÄYTTELYITÄ, KOKEITA, KILPAILUJA JA TESTEJÄ KOSKEVIA YLEISIÄ SÄÄNTÖJÄ

Toimeenpanneet SKK ja siihen liittyvät läänin- ja erikoisyhdistykset sekä viralliset rotujärjestöt.

Nämä säännöt on asetettu olemaan voimassa 1. 1. 2022 – 31. 12. 2026. Kaikki Ruotsin lainsäädännön ja FCI:n vaatimat muutokset on nähtävissä SKK:n verkkosivuilla (www.skk.se).

Seuraavat säännöt koskevat paitsi virallisia näyttelyitä, kokeita, kilpailuja ja testejä, sopivilta osin myös epävirallisia tapahtumia, joiden järjestäjänä on SKK-organisaatio., siihen liittyvät läänin- ja erikoisyhdistykset tai viralliset rotujärjestöt. Lisäksi ovat soveltuvien osin voimassa SKK:n säännöt sekä viranomaismääräykset.

Johdanto ja vastuut

Kun koiria kokoontuu näyttelyihin, kokeisiin, kilpailuihin tai testeihin, asetetaan sekä järjestäjille, että koirien omistajille ja ohjaajille vaatimuksia siitä, että ihmiset, koirat ja muut eläimet on hyvin suojattu tarttuvilta taudeilta ja vammoilta. Koirien hyvinvointi on aina etusijalla kaikissa SKK:n alaisuudessa järjestettävissä tapahtumissa. On myös tärkeää, etteivät kohtuuttomat olosuhteet vaikuta arvostelun tuloksiin.

Osallistujien ja järjestäjien on toimittava tai käyttäydyttävä niin, ettei toiminta vahingoita tai vaikuta SKK:oon tai sen jäsenyhdistyksiin. Kokeissa, näyttelyissä ja kilpailuissa ei voi toimia niin, että vaikutetaan muiden koirien mahdollisuuksiin saada oikeudenmukainen arvostelu eikä myöskään voida puhua halveksivasti muista koirista, vapaaehtoisista järjestäjistä tai osanottajista.

Kaikkien koirien on oltava saatavilla tutkimuksia ja näytteenottoa varten silloin, kun halutaan kontrolloida dopingin ja muiden sopimattomien keinojen käyttöä.

Näyttelyssä, kokeessa, kilpailussa tai testissä mukana olevan koiran omistajan tai hänen edustajansa vastuut perustuvat lakiin.

Järjestävä yhdistys vapauttaa itsensä ja toimihenkilönsä kaikesta vastuusta niistä vahingoista ja menetyksistä, joita voi tapahtua koiran omistajalle näyttelyn, kokeen, kilpailun tai testin yhteydessä. Sama koskee näyttelyssä, kokeessa tai kilpailussa tapahtuvia koiran aiheuttamia vahinkoja, jos vahinko ei ole osoitettavasti johtunut ilmeisistä puutteista järjestelyissä. Koirien kurittaminen on kiellettyä.

Kun vedotaan eläinlääkärin todistukseen, on sen oltava SKK:n hyväksymässä kaavakemuodossa (katso Ruotsin Eläinlääkäriliiton esimerkki F145 tai vastaava). Hyväksyttävästä todistuksesta on löydettävä seuraavat tiedot: rotu, rekisterissä oleva nimi, rekisterinumero, tunnistemerkintänumero, kuvaus vauriosta, onko se syntynyt vahingon seurauksena, mikä on eläinlääkärin toimenpiteen päämäärä, toimenpide, toimenpiteen perustelu ja jos joku kehon osa on poistettu, kommentti sen ulkonäöstä. Todistus on oltava näyttelyssä mukana alkuperäisenä.

Oikeaksi todistettu kopio luetaan alkuperäiseksi. Järjestäjällä on oikeus ottaa eläinlääkärin todistuksesta kopio.

Henkilö ei voi ilmoittautua, esittää koiraa tai antaa koiraa esitettäväksi näyttelyssä, kokeessa, kilpailussa tai testissä eikä hän saa osallistua näyttelyn jalostus- tai kasvattajaryhmässä, mikäli

- hän on viranomaispäätöksellä eläimenpitokiellossa
- hänet on SKK:n kurinpitolautakunnan päätöksellä erotettu SKK:n organisaatiosta
- häneltä on SKK:n kurinpitolautakunnan, SKK:n hallituksen, pohjoismaisen kennelklubin tai FCI:n päätöksellä evätty oikeus ilmoittautua, esittää koiraa tai antaa koiraa esitettäväksi näyttelyssä, kokeessa, kilpailussa tai testissä.

- hän on eronnut SKK:n organisaatiosta SKK:n kurinpitolautakunnassa vireillä olevan häntä koskevan tutkimuksen aikana.

Koiran omistaja vastaa siitä, että koira ei näyttelyssä, kokeessa tai kilpailussa esitä henkilö, joka on erotettu tai toistaiseksi suljettu SKK:n organisaatiosta tai jolla on oikeuden päätöksellä eläinten käsittelykielto.

Osallistumisoikeutta ei ole koiralla, joka viimeisen puolen vuoden sisällä ennen näyttelyä, koetta tai kilpailua on ollut sellaisen henkilön omistuksessa, jonka SKK:n kurinpitolautakunta on erottanut tai jolta se on evännyt oikeudet ilmoittaa, esittää tai luovuttaa esitettäväksi koira näyttelyssä, kokeessa tai kilpailussa.

Henkilöllä, jolta SKK:n keskushallinto on evännyt osallistumisoikeuden SKK:n perussäännön 9 §:n perusteella, ei ole oikeutta osallistua näyttelyyn, kokeeseen, kilpailuun tai testiin tai muuhun SKK:n tapahtumaan.

Tulokset myönnetään virallisissa, SKK:n rekisteröimissä luokissa. Vain rekisteröity koiralle voidaan myöntää valion arvo.

1.1 Rokotukset

Osallistuvien ulkomaisten koirien tulee olla tuotu Ruotsiin virallisten maahantulomääräysten mukaisesti.

Osallistuvan koiran sekä koirien, joilla on lupa tulla alueelle, on oltava rokotettu penikkatautia vastaan seuraavasti:

- Alle yksivuotias koira: vähintään 10 viikon ikäisenä.
- Yli yksivuotias koira: Koiran tulee olla rokotettu vähintään 10 kuukauden ikäisenä eikä rokotus saa olla yli neljä vuotta vanha.
- Ensimmäinen rokotus tulee olla annettu vähintään 14 päivää ennen koe-, kilpailu- tai näyttelypäivää.
- Voimassaolevat merkintä- ja rokotuskäytännöt voidaan tarkistaa. SKK suosittelee edelleen, että osallistuvat koirat on lisäksi rokotettu parvovirusta ja kennelyskää vastaan.

1.2 Tunnistusmerkintä

Koiran on oltava tunnistusmerkitty voidakseen osallistua näyttelyyn, kokeeseen, kilpailuun tai testiin.

Tunnistusmerkintä voi olla tatuointi tai mikrosiru, joka täyttää ISO-standardit 11784 ja 11785.

Näyttelyissä, jotka ovat SKK:n keskuslautakunnan tai SKK:n lääniyhdistyksen järjestämiä, tulee olla sirunlukija. Tunnistusmerkintöjen tarkistaminen voidaan tehdä pistokokeina.

1.3 Vastuu koskien koirasta huolehtimista

Näytteilleasettajat ja kokeeseen tai kilpailuun osallistujat vastaavat koiransa sellaisesta pidosta, etteivät ne voi vahingoittaa itseään tai toisia. Koira ei voi pitää autossa, häkissä, teltassa tms. sellaisissa olosuhteissa, joissa ne voivat vahingoittua.

Jos koiran omistaja tai hänen edustajansa pitää koiraansa näyttelyssä, kokeessa, kilpailussa tai muussa kerhon järjestämässä tapahtumassa yllä olevien sääntöjen vastaisesti, tulee tapahtuman toimihenkilöiden ilmoittaa tapahtuneesta SKK:oon erityisellä lomakkeella.

Esimerkkejä toimihenkilöistä ovat: toimikunta, komissaari, tapahtuman eläinlääkäri, kokeen tai näyttelyn johtaja, tuomari, kehäsihteeri, kokeen ohjaaja ja hänen apulaisensa. Järjestäjän vastuulla on varmistua, että lomakkeita on tapahtumassa saatavilla.

1.4 Ylitsepääsemätön este

Järjestäjällä ei ole velvollisuutta palauttaa osallistumismaksuja jos tapahtuma joudutaan perumaan ylitsepääsemättömän esteen (force majeure) vuoksi.

SKK tai jäsenorganisaatio ei vastaa vahingoista tai suorista tai epäsuorista kuluista, jotka johtuvat järjestämättä jääneestä tapahtumasta. Myöskään luottamushenkilöt, toimihenkilöt tai SKK:n tai sen jäsenorganisaation toimijat, jotka toteuttivat päätöksen tällaisesta tapahtumasta, eivät vastaa vahingoista tai suorista tai epäsuorista kustannuksista.

1.5 Sopimatonta käytös

Koirasta, joka näyttelyssä, kokeessa, kilpailussa tai testissä tai kerhon järjestämässä tapahtumassa osoittaa sopimatonta käytöstä ollen aggressiivinen, hyökkäävä tai muulla tavalla pelottavasti käyttäytyvä ihmisiä ja/tai muita koiria kohtaan, tulee tapahtumien järjestäjien raportoida erityisellä lomakkeella SKK:lle.

Vastuullisella järjestäjällä on erityinen ilmoitusvelvollisuus, joka koskee edellä kuvattua sopimatonta käytöstä. Raportointi on tehtävä silloinkin kun vastuuhenkilö ei ole henkilökohtaisesti nähnyt kyseistä tapahtumaa. Järjestäjien vastuulla on varmistua, että lomakkeita on tapahtumissa saatavilla

Esimerkkejä toimihenkilöistä ovat: toimikunta, komissaari, tapahtuman eläinlääkäri, kokeen tai näyttelyn johtaja, tuomari, kehäsihteeri, kokeen ohjaaja ja hänen apulaisensa.

Raportoinnin kohteena oleva koira on poistettava alueelta.

1.6 Esteet osallistua kokeisiin ja kilpailuihin

Luonne

Koiralla, jolle on kolme kertaa annettu luonteen vuoksi hylätty tai nolla, ei ole osallistumisoikeutta.

Tapahtumien tuomareilla on koe-, kilpailu- ja testilomakkeissa mahdollisuus hylätä koira luonteen perusteella, mikäli se kyseisen koe-, kilpailu- tai testimuodon arvosteluperusteet huomioon ottaen osoittaa aggressiota tai selvää pakenemista, ts. koira pakenee paniikissa eikä sitä pystytä lähestymään normaaliin tapaan.

Terveydelliset seikat

Koiralla ei ole oikeutta osallistua, mikäli se on kolme (3) kertaa hylätty sellaisten anatomisten virheiden perusteella, jotka oleellisesti vaikuttavat koiran terveyteen ja hyvinvointiin. Jos koira on yhden (1) kerran hylätty hengitysvaikeuksien vuoksi, se ei voi osallistua. Jälkimmäisessä tapauksessa koiran omistajalla on mahdollisuus pyytää SKK:lta osallistumiskiellon uudelleenarviointia.

Tarttuvat sairaudet

Koira, jolla on tarttuva sairaus tai loisia, ei voi osallistua.

Koira ei voi osallistua, jos sillä on viimeisen kuukauden aikana ollut tai epäillään olleen penikkatauti, parvovirusinfektio tai kennelyskä tai koira, joka viimeisen kuukauden aikana on ollut tekemisissä sellaisen koiran kanssa, joka on sairastanut jotain näistä sairauksista.

Koira ei voi osallistua ennen kuin on kulunut kaksi kuukautta karanteenin päättymisestä.

Kantava narttu ja narttu, jolla on pennut

Kantava narttu ei voi osallistua kokeeseen, näyttelyyn tai kilpailuun 30 päivään ennen pentujen syntymää, jonka lasketaan tapahtuvan 63 päivää ensimmäisen astutuksen jälkeen, eikä se voi myöskään osallistua 75 päivään pentumisen jälkeen riippumatta pentumisen tuloksesta.

Pennut

Alle neljän kuukauden ikäiset pennut eivät voi osallistua kokeeseen, kilpailuun tai näyttelyyn eikä niitä saa myöskään tuoda koealueelle. Järjestäjä vastaa siitä, mikä luokitellaan koealueeksi.

1.7 Doping ja muut sopimattomat keinot

Osallistuvat koirat eivät saa olla vahingoittuneita tai sairaita. Niihin ei myöskään saa vaikuttaa epäasiallisella tavalla, toisin sanoen niitä ei saa altistaa toimille, jotka epäasiallisella tavalla voivat vaikuttaa ulkonäköön, suorituskykyyn, reaktiokykyyn tai vamman tai sairauden ilmenemiseen.

Koirasta vastuussa olevan henkilön on selvitettävä, mitä koiralle tehty hoito tai muu toimenpide voi tarkoittaa koiran oikeuteen osallistua näyttelyyn, kokeeseen, kilpailuun tai testiin.

Koirien dopingia säätelevät valtion maatalousviraston määräykset ja yleiset ohjeet koskien eläinten koulutusta ja kilpailua, SJVFS saknr L17, 6 kap. 1-4§§ ja näiden asetusten liitteet.

Yksityiskohtaiset säännöt siitä, mitkä hoidot ja toimenpiteet ovat kiellettyjä, löytyvät koirien kansallisesta dopingasetuksesta. Säännöt poikkeuslupan hakemisesta löytyvät SKK:n dopingmääräyksistä. Koirasta vastuussa olevalla henkilöllä on velvollisuus koiran hoidon tai muun toimenpiteen yhteydessä selvittää se, mitkä toimet voivat olla merkityksellisiä ajatellen koiran oikeutta ottaa osaa näyttelyyn, kokeeseen tai kilpailuun.

Jos näyttelytoimikunta / kokeen johto / kilpailun johto päättää ottaa näytteitä mahdollisten dopingtapausten tai muiden kiellettyjen keinojen varalta, on koirasta vastuussa olevan henkilöllä velvollisuus tuoda asianomainen koira saataville näytteenottoa ja siitä mahdollisesti aiheutuvia lisätutkimuksia varten. Dopingnäytteiden manipulointi on kiellettyä.

Kastroitu uros / narttu

Uroskoirille, jotka on kastroidu kirurgisesti, ei myönnetä lupaa osallistua näyttelyyn ja SBK:n ulkomuotoarvosteluun. Kastration syystä riippumatta on näille koirille annettava tulokseksi hylätty tai ei hyväksytty.

Kirurgisesti kastroiduille urospuolisille koirille myönnetään yleensä oikeus osallistua kokeisiin, kilpailuihin tai testeihin. Kansainvälisissä kokeissa ja kilpailuissa voi olla tähän poikkeuksia - lisätietoja on erityissäännöksissä.

Urokselle, jolle kastratio on tehty lääkehoidolla, ei myönnetä poikkeuslupaa osallistua kokeeseen, kilpailuun, näyttelyyn, SBK:n ulkomuotoarvosteluun tai testiin.

Nartulle, joka on kastroidu jatkuvalla lääkekäsittelyllä tai kirurgisella toimenpiteellä, myönnetään yleinen poikkeus osanottamiseen noudattaen kansallisen koirien dopingmääräyksen ohjeita.

2. KOKEET JA METSÄSTYS AJAVALLA KOIRALLA

2.1 Kokeen tarkoitus

Ajokokeen tarkoituksena on testata ajavia koiria ja arvioida niitä ominaisuuksia, joiden tulee olla jalostustyön perustana. Tarkoituksena on tuottaa koiria, jotka soveltuvat nykyaikaiseen metsästykseseen, metsästyskulttuuriimme ja riistanhoitotilanteeseemme.

2.2 Metsästysmuoto

Metsästys tapahtuu pohjoismaiseen tapaan yhdellä koiralla. Ajavan koiran tulee etsiä riista ja haukkuen seurata sen jälkeä ja pitää riista liikkeellä, kunnes metsästäjä haukun perusteella voi etsiä itselleen passipaikan, josta riistan oletetaan kulkevan. Koska metsästysmuoto perustuu yhden metsästäjän ja yhden koiran yhteistyöhön, painottuu pitkien ajoaikojen merkitys enemmän kuin muissa metsästysmuodoissa. Samalla tarvitaan jälkitarkkoja koiria, jotka eivät oikaise jäljellä vaan jotka rauhallisella ajotavalla saavat ajettavan luottavaisesti pysyttelemään reviirillään ilman karkkoamista kauas tai piiloutumista maan alle.

2.3 Eettiset säännöt

Metsästyskoiran käyttö on hyvin vanhaa kulttuuria ja tehokkailla metsästyskoirilla, joita käytetään oikealla tavalla, on suuri merkitys metsästyksen onnistumisen ja hyvän metsästysetiikan kannalta. Eräs erityispiirre ruotsalaisessa metsästyskoiraperinteessä on sellaisten koirien käyttö, jotka työskentelevät yksin, kaukana ohjaajastaan. Tämän taustalla on ruotsalaisen maiseman luonne laajoine metsästysalueineen. Tällaiset olosuhteet asettavat hyvin suuret vaatimukset koiran tottelevaisuudelle ja metsästyskoulutukselle. Koiran ohjaajan tuntemus sekä koiran ominaisuuksista, että sen toiminnasta eri riistatilanteissa on myös tärkeää. Kaikissa yhteyksissä vaaditaan koiran ohjaajalta harkintaa ja tietämystä siitä suuresta vastuusta, joka hänellä on koiransa tekemisistä koskien riistaa, ihmisiä ja omaisuutta.

Metsästyskokeet ja jalostus

Rotujärjestöjen metsästyskokeet ovat tärkeitä jalostuksen apuvälineitä. Metsästyskokeiden avulla rotujärjestöt pyrkivät arvioimaan aiemman jalostustyön onnistumista ja tunnistamaan sopivat jalostuskoirat.

Kokeet ovat myös erittäin hyödyllisiä tarkoituksenmukaisten ja sopivien metsästyskoirien kehittämisessä. Metsästyseettinen näkökulma huomioiden on koiran kykyyn tehdä yhteistyötä ja totella kiinnitettävä erityistä huomiota samoin kuin siihen, että koira on henkisesti vakaa. Kaikkien metsästyskoiran omistajien tulisi pyrkiä edistämään rotunsa kehitystä osallistumalla koetoimintaan.

Metsästyskokeita elävällä riistalla ei saa koskaan pitää kilpailuna, jossa metsästyskoirien käyttö on itsetarkoitus, vaan ne on aina toteutettava siten, että sekä metsästysetiikka että eläinten hyvinvointi ovat etusijalla. Kaikkien metsästyskokeiden ensisijaisena tarkoituksena on olla pohjana jalostustyölle.

Koiran ohjaajan vastuu koirastaan

Metsästyskoirasta on huolehdittava hyvin. Sen kunnosta huolehtiminen, peruskoulutus ja metsästyskoulutus on hoidettava asianmukaisesti, jotta voidaan minimoida sekä koiran että sen metsästäjän riistan haavoittumisriskit. Muista, että kun koira on väsynyt, on aika lopettaa metsästys. Pane erityistä painoa sille, että pystyt kaikissa mahdollisissa tilanteissa kutsumaan koirasi luoksesi. Hyvin koulutettu, yhteistyöhaluinen ja rauhallinen metsästyskoira on suureksi avuksi metsästyksessä.

Yhteinen vastuumme metsästyksellä koiralla

Koiran ohjaajan tulee aina pitää itsensä ajan tasalla niistä säännöistä, jotka koskevat metsästystä, metsästyskokeita ja metsästyskoiran koulutusta. Uutta koiraa ei saa koskaan päästää riistalle, jonka ensimmäinen koira on jo väsyttänyt.

Huolehdi aina siitä, että metsästystä, treenausta tai kokeita ei harjoiteta sellaisissa sääolosuhteissa, jotka voivat vahingoittaa riistaa.

3. ERITYISKERHOJEN (ROTUJÄRJESTÖJEN) YLEISET SÄÄNNÖKSET

3.1 Erityiskerho (Rotujärjestö)

Rotujärjestöillä on kokonaisvastuu siitä, että paikallisyhdistysten ajokoetoiminta tapahtuu voimassaolevien sääntöjen mukaisesti. Rotujärjestöt ovat vastuussa koetoiminnan laadusta ja tasapuolisuudesta ja ne julkaisevat koetoimintaa koskevia hallinnollisia sääntöjä.

Rotujärjestöillä on oikeus joko jäsenen tekemän valituksen kautta tai omasta aloitteestaan muuttaa jaettu palkintoja tai annettuja pisteitä, jos voidaan selvästi osoittaa, että ajokoepöytäkirjassa olevan ilmeisen virheen tai sääntöjen ilmeisen virheellisen tulkinnan vuoksi koira on saanut väärän palkinnon tai väärät pisteet. Ennen muuttamista on asia tutkittava. Rotujärjestö hyväksyy ja ottaa pois tuomarioikeudet ja kirjoittaa tuomarioikeustodistuksen.

- Kansainvälisen kokeen hakemuksen on oltava SKK:lle toimitettuna viimeistään 6 kuukautta ennen koetta.
- Hakemuksesta tulee ilmetä seuraavat tiedot ja hakemus on kirjoitettava englanniksi tai saksaksi:
  - Koetta hakeva rotujärjestö
  - Paikallisyhdistys
  - Paikkakunta
  - Alku- ja loppupäivämäärä
  - CACITien määrä
  - Koetyyppi
  - FCI:n roturyhmä
  - Osallistuvat rodut
  - Yksinajavat vai koppeli
  - Riistalaji
- Hakemus lähetetään SKK:n kilpailuosastolle.
- Jos jo hyväksytyt kokeen paikkakuntaa tai pitoaikaa täytyy muuttaa, tulee siitä ilmoittaa SKK:lle heti, kuitenkin viimeistään 2 viikkoa ennen koetta.
- Kansainvälinen koe tulee järjestää FCI:n kansainvälisen kokeen asetusten mukaisesti jos sellainen on olemassa.
- Kansainvälisen kokeen tulosten on oltava SKK:lle toimitettuna viimeistään 2 kuukautta kokeen jälkeen jotta FCI voi hyväksyä tulokset.
- SKK laskuttaa FCI:n perimät kansainvälisen kokeen maksut rotujärjestöltä.

3.2 Paikallisyhdistys (ADB:n tapauksessa tarkoitetaan tässä rotujärjestöä)

- lähettää paikallisyhdistyksen ajokoeohjelman (-kalenterin) rotujärjestölle määrätyn ajan kuluessa. Jos koe, jonka pitoaika ja -paikka on etukäteen määrätty, siirretään tai perutaan, tulee paikallisyhdistyksen ilmoittaa siitä rotujärjestölle ja samalla ilmoittaa mahdollinen uusi koeaika ja koepaikka.
- vastaa siitä, että koe järjestetään voimassa olevien metsästys- ja eläinsuojelulain mukaisesti ja vastaten myös rotujärjestön määräyksiä.

- nimittää kokeen johdon (valtuusmies (fullmäktige) ja komissaari(t)).
- toimeenpanee rotujärjestön määräysten mukaiset, tarvittavat hallinnolliset määräykset, kuten ilmoittautuminen, maksut, tunnistusmerkintämääräykset jne.
- tiedottaa koetuloksista rotujärjestölle vakiintuneen menettelytavan mukaisesti.
- omaa oikeuden järjestävänä yhdistyksenä olla ottamatta tiettyjä alueita koemaastoiksi esimerkiksi syvän lumipeitteen tai karkean hangen vuoksi.
- asettaa tarvittavat RR-säännöt tai vaatimukset (RR = sorkkaeläinvapaus, suom. huom.).

3.3 Valtuusmies (fullmäktige, ylituomari)

- Valtuusmiehen on oltava oikeudet omaava ajokoetuomari, jolla on ollut tuomarioikeudet vähintään viisi vuotta ja lisäksi huomattava käytännön kokemus ajokokeista.
- Valtuusmiehen tulee seurata ja tukea tuomareitaan. Hänen tulee raportoida järjestämisvastuussa olevalla paikallisyhdistykselle tuomareiden osallistumisesta, osaamisesta jne.
- Valtuusmies kutsuu koolle ja johtaa kollegion.
- Valtuusmies varmistaa, että ajokoepöytäkirja on kaikilta osin oikein täytetty tarkistamalla pöytäkirjan joko ennen kollegiota tai yhteistyössä kollegion kanssa.
- Valtuusmies huolehtii siitä, että ajokokeessa kirjaukset ja arvostelut tapahtuvat oikeaan, tasapuoliseen ja oikeudenmukaiseen tapaan. Hän ei johda kollegiota silloin kun hänen omansa tai sukulaistensa omistama koira tai sen jälkeläinen tai hänen oma kasvattinsa on kollegion käsiteltävänä.
- Valtuusmies huolehtii siitä, että ajokokeen tulokset lähetetään heti kollegion jälkeen eteenpäin asiaankuuluvalla tavalla rotujärjestöille.

3.4 Komissaari

- tarkastaa ilmoittautumis- ja jäsenmaksut ja varmistaa, että kohdissa 3.8 ja 3.9 kerrotut vaatimukset täyttyvät.
- määrää tuomarit ja koepäivän, toimittaa tuomareille maastokortit, ajokoepöytäkirjan, rotujärjestön ohjeet ja tarvittaessa kartan.
- varmistaa sen, ettei tuomari arvostele koiraa, jonka hän tai sukulaisensa omistaa tai on omistanut tai ole osaomistaja.
- varmistaa sen, ettei tuomari arvostele koiraa, joka on tuomarin tai hänen sukulaisensa kasvatti tai hänen oman uroksensa jälkeläinen. Koskee ensimmäistä sukupolvea.
- varmistaa mahdollisuuksien mukaan sen, ettei tuomari arvostele koiraa, jolle hän on jo antanut kerran valionarvoon oikeuttavan tuloksen. Huom! Ei koske arvontamenettelyä eikä päde silloin kun koira on jo käyttövalio.
- Ulkomaisessa omistuksessa olevalla koiralla tulee olla kokeessa mukana ilmoittautumislomakkeen lisäksi rekisterikirjan kopio. Jos tämä vaatimus ei täyty, peruuntuvat koiran ansaitsemat tulokset.

3.5 Maastotuomari

- on kaikissa yksittäistapauksissa suoraan vastuussa siitä, että kokeessa toimitaan näiden sääntöjen, ohjeiden ja järjestävän kerhon määräysten mukaan.
- hänen tulee jäsen siinä rotujärjestössä, joka järjestää ajokokeita Ruotsin Kennelklubin (SKK) alaisuudessa tai jäsenenä jossain muussa FCI:n tunnustamassa pohjoismaisessa kennelorganisaatiossa, joka järjestää vastaavia kokeita.
- hänen tulee olla hyväksytty ajokoetuomari ja hänen tulee voida esittää voimassa oleva todistus tuomarioikeuksistaan.
- on velvollinen noudattamaan hyvää tuomarietiikkaa eikä hän voi arvostella koiraa, jonka omistaja tai osaomistaja hän on, tai jota hän on harjoittanut tai joka on hänen koiransa jälkeläinen ensimmäisessä polvessa.
- vastaa siitä, että koiran ohjaaja ja mahdolliset muut mukanaolijat saavat sellaiset ohjeet, että koira tulee oikein arvostelluksi eri ominaisuuksiltaan.

- lähettää arvostelulomakkeen kokeen johdolle viimeistään kolme päivää koepäivän jälkeen.
- jättää, mikäli kollegio järjestetään kokeen päätyttyä, kokonaisuudessaan täytetyn arvostelulomakkeen valtuusmiehelle tarkistettavaksi ennen kuin selvitys kokeesta esitetään kollegiossa.
- on velvollinen osallistumaan kollegioon kohdan 3.6 mukaisesti.
- voi aikaisintaan kolmen vuoden kokemuksen jälkeen ottaa ohjattavakseen tuomarioppilaan tai –kokelaan ja tällöin kiinnittää erityistä huomiota oppilaan käytännön koulutukseen samoin kuin antaa kokelaan suorittaa koko arvostelu omatoimisesti.
- tarkistaa kokelaan ja oppilaan pöytäkirjan ja antaa lausunnon heidän työskentelystään lomakkeella ”Tuomarilausunto”.
- jos käytetään kahta tuomaria, tulee molempien allekirjoittaa arvostelulomake.
- ns. kuulevia kuulosuojaimia saa käyttää.

3.5.1 Lyhyt tuomariohje

Ennen koemaastoon lähtöä

1. Tarkasta koira. Katso kohdat 3.8 – 3.9.
2. Tarkista rekisteritodistus ja rokotusten voimassaolo. Huom! Rekisterinumeron oikeellisuus on aina tarkistettava. Se on koiran ”henkilötunnus”.
3. Ota mukaan sääntökirja, maastokortti, kynä, mahdollinen kartta, kompassi ja ylimääräinen koiran hihna.

Ennen irtilaskua

1. Kysy koiran omistajalta tai ohjaajalta se, miten koiran kanssa on tapana metsästä ja miten se tavallisesti käyttäytyy eri tilanteissa. Koira arvostellaan perustuen lähinnä siihen riistalajiin, jota se on tottunut metsästäämään.
2. Myötävaikuta siihen, että kuljettaja saa kuvauksen koemaastosta.
3. Kerro kuljettajalle ja hänen mahdolliselle seuralaiselleen tarvittavat ohjeet ja säännöt.
4. Selosta tarpeen tullen voimassa olevia koesääntöjä.
5. Jos GPS-paikanninta käytetään, pyydä koiranohjaajaa näyttämään, minkälaiset asetukset koiran pannassa on koskien haukun herkkyyttä ja haukun näytön rajaa. Jos paikantimessa on soittomahdollisuus, soita pantaan todetaksesi sen toiminta. Jos tuomarilla ja koiran omistajalla on samanlaiset seurantaohjelmat, pätee koira arvosteltaessa tuomarin ohjelmasta nähtävä informaatio. Tuomari päättää, käyttääkö hän paikanninta arvioidessaan esimerkiksi koiran ajoaikaa, hakua jne. Jos koiran ohjaajalla ja tuomarilla on erilainen käsitys siitä, miten koiran paikantimen tietoja tulee tulkita, tulee koiralla käyttää tuomarin paikanninta.

Kokeen aikana

1. Anna koiran ohjaajan käyttäytyä koiransa kanssa tavallisen metsästyksen tapaan niissä puitteissa kun ajokoesäännöt antavat myöten.
2. Arvostele itsenäisesti. Työskentele avoimesti ilman salaisuuksia. Kerro koko koepäivän ajan siitä, mitä ja miten arvostelet, mutta vasta sitten kun olet varma arvostelustasi. Älä koskaan neuvottele arvostelustasi koiran ohjaajan tai hänen mahdollisen seuralaisensa kanssa.
3. Mahdollisen tuomarikokelaan tai –oppilaan tulee seurata koepäivän ajan tuomaria.
4. Jos tuomari katsoo aiheelliseksi, hänellä on milloin tahansa oikeus pyytää kokeen aikana nähtäväksi paikantimen sen hetken raja-arvoja. Jos on näyttöä huijaamisesta, on koe keskeytettävä kohdan 4.7. perusteella.

Koepäivän jälkeen

1. Tarkasta koira. Vammat ja vauriot merkitään maastokorttiin.
2. Ilmoita koiran kuljettajalle arvostelusi alustava tulos.
3. Painota sitä, että lopullisen päätöksen palkintosijasta tekee kollegio.
4. Täytä arvostelulomakkeesi yksityiskohtaisine kertomuksineen viipymättä. Merkitse, kuinka monta ajominuuttia on merkitty paikantimen perusteella. Ota huomioon, että korkeintaan kolmasosa ajoajasta voi perustua paikantimeen. Tarkista vielä kerran, ettet jätä huolimattomasti täytettyä pöytäkirjaa. Pöytäkirjan on oltava kokonaisuudessaan täytetty.

3.6 Kollegio

- koostuu valtuusmiehestä ja vähintään kolmesta maastotuomarista, mutta siihen tulee pyrkiä, että kaikki maastotuomarit olisivat paikalla esittelemässä oman pöytäkirjansa. Tuomari voi olla poissa erityisistä syistä. Jos paikalla on vähemmän kuin kolme maastossa ollutta tuomaria, tulee joku muu tai joitakin muita tuomareita kutsua kollegioon. Tuomaria, joka ei voi osallistua kollegioon, on kuultava etukäteen.
- määrittää palkintosijat ja ominaisuuspisteet
- käsittelee mahdolliset protestit.
- päättää uudelleentestaamisesta.
- voidaan järjestää fyysisenä tapaamisena, puhelinkokouksena tai jollain muulla vastaavalla tekniikalla.
- tulee nähdä yksittäisen tuomarin apuna ja tukena.
- tulee käydä läpi nöyrässä hengessä siten, että sekä tuomarin, että kollegion arvovaltakysymykset jätetään kokonaan sivuun. Tärkeintä on koiran oikeudenmukainen arvostelu.
- tarjoaa oppilaille, kokeilaille ja myös valmiille tuomareille tärkeän mahdollisuuden oppimiseen ja ammattitaidon kehittämiseen.
- Koiran omistaja tai ohjaaja ei voi osallistua kollegioon silloin kun hänen tai hänen perheenjäsenensä koiran arvostelua käsitellään. Poikkeuksena koulutettavat tuomarioppilaat. Tämä kohta ei koske beaglea, sillä beaglekokeissa kollegio voi päättää siitä, voivatko koiran omistajat ja kuljettajat olla läsnä.
- Kaikille kollegioon osallistuville tulee mielellään antaa etukäteen mahdollisuus saada nähdä alustava pöytäkirja.

Jos mielipiteet palkintosijoista jakautuvat kollegiossa, tulee järjestää äänestys ja koira palkitaan enemmistön äänten mukaisesti. Jos äänet menevät tasan, ratkaisee koiran arvostelleen tuomarin mielipide. Tuomarin ehdottamaa palkintosijaa ei voida kollegiossa muuttaa ilman tuomarin kuulemista. Jos koiran arvostelun perusteet ovat vääränlaisia tai puuttuvat kollegiossa, voivat valtuusmies ja kolme nimettyä tuomaria tehdä jälkikäteen päätöksen sen jälkeen kun täydentävät tiedot on kerätty. Jos tuomarin ehdottamaa palkintosijaa muutetaan, tulee koiran omistajalle kertoa heti asiasta. Kokeessa mukana olleet tuomarioppilaat ja –kokelaat voivat olla mukana kollegiossa. Tuomarikokelaan tulee esittää oma arvostelunsa ennen varsinaisen maastotuomarin arvostelun esittämistä. Oppilaan ja kokelaan on poistuttava kollegiosta siksi ajaksi kun heidän pätevyytään ja soveltuvuuttaan käsitellään. Kopiot alkuperäisistä pöytäkirjoista tulee säilyttää vähintään kolme vuotta joko valtuusmiehen tai kerhon sihteerin luona.

3.7 Koiran omistajan ja ohjaajan vastuu

Koiran omistaja/kuljettaja on koirien ja kissojen valvonnasta annetun lain perusteella vastuussa niistä vahingoista, joita koira saattaa aiheuttaa.

Koiran omistaja vastaa siitä, että luvun 3.8 vaatimukset osallistumisoikeudesta täyttyvät ja että eläinsuojelulakia noudatetaan.

Sen, joka ohjaa koira kokeessa, tulee olla jäsen jossain SKK:n alaisessa yhdistyksessä tai muussa FCI:hin kytkeytyvässä organisaatiossa.

Yksityiskohtaiset säännöt siitä, mitkä käsittelyt ja toimet ovat kiellettyjä, löytyvät kansallisista koirien dopingmääräyksistä.

3.7.1 Toimintaohjeet koiran omistajalle / -ohjaajalle

Koiran ohjaajan tulee noudattaa tuomarin ohjeita eikä hän saa toimia auttaen koira esimerkiksi houkutusshuudoin, usuttamalla, torvella tai muulla signaalilla. Tällainen auttaminen on kuitenkin mahdollista tuomarin luvalla koiran hukatessa ajettavan tielle, rautatielle tai muuhun vastaavaan vaaralliseen paikkaan jossa koira on selvässä hengenvaarassa. Lisäksi koira voidaan auttaa jos ajo päättyy leveään vesihautaan, korkeaan muuriin, aitaan tai vastaavan muuhun maastoesteeseen, jota koira ei ilmiselvästi voi ohittaa tai kiertää. Tällainen auttaminen ei saa vaikuttaa tuomarin suorittamaan arvosteluun.

3.8 Osallistumisoikeus

Ruotsalaisomisteisen tai osaomisteisen koiran on ilmoittautumisen hetkellä oltava rekisteröitynä SKK:iin. Ulkomaalaisen omistajan koiran tulee olla rekisteröitynä joko SKK:iin tai johonkin tunnustettuun ulkomaiseen kenneljärjestöön. Ulkomaalaisomistuksessa olevan koiran ilmoittautumiseen on liitettävä kopio rekisteriotteesta.

Osallistumisoikeus on koiralla, jonka omistaja on jäsenenä järjestävässä rotujärjestössä tai vastaavassa pohjoismaisessa kennelorganisaatiossa ja joka täyttää seuraavat ehdot:

- on nuorten koirien kokeeseen tai RR-kokeeseen osallistuessaan vähintään 12 kuukauden ikäinen
- on muihin kokeisiin osallistuessaan vähintään 15 kuukauden ikäinen
- on terve ja hyvässä kunnossa
- on ilmoittautunut kokeeseen järjestävän seuran ohjeiden mukaisesti
- on tunnistusmerkitty joko luettavassa kunnossa olevalla tatuoinnilla tai toimivalla mikrosirulla
- alle 24 kuukauden ikäinen dreeveri voi osallistua kokeeseen ilman näyttelytulosta kunnes se on saavuttanut kokeessa ensimmäisen palkinnon. Sen jälkeen sen on saavutettava näyttelystä vähintään laatuarvostelu tyydyttävä voidakseen edelleen osallistua kokeeseen.
- beaglet voivat iästä riippumatta osallistua kokeeseen ilman näyttelytulosta siihen saakka, kunnes ajokokeen ensimmäinen palkinto on saavutettu. Kun ensimmäinen palkinto on saavutettu, vaaditaan vähintään tyydyttävä (sufficient) palkintosija virallisesta näyttelystä, jotta koira voi jatkaa kokeissa käyntiä. Jos koira on ensimmäisessä kokeessaan 24 kuukautta vanhempi eikä sillä ole tulosta virallisesta näyttelystä, voidaan koiran saavuttama ensimmäinen palkinto kirjata viralliseksi vasta sen jälkeen kun koira on saanut virallisesta näyttelystä vähintään tyydyttävä-arvosanan.
- Alppienajokoira ja basset voivat osallistua ajokokeeseen rajoittamattomasti ennen näyttelykäyntiä.
- koiran tulee olla kokeessa ilman urheiluteippejä, -suihkeita tms.
- Huomioliivit samoin kuin tutka- tai GPS-liivit tai petoeläimien ja villisikojen hyökkäyksiä vastaan tarkoitetut suojat ovat kuitenkin sallittuja.
- Jos koiralla on hyväksytty RR-todistus, se voi osallistua kokeeseen ennen 1. lokakuuta tai vuoden vaihteen jälkeen kunkin läänin kauriin ja saksanhirven rauhoitusajan alettua. Paikallisyhdistys voi myöntää poikkeuksia tähän luvun 3.2 mukaisesti.

3.9 Osallistumisoikeuden rajoitukset

3.9.1 Yleistä

- Kiimassa oleva narttu ei voi olla kokeessa jos kokeen johto niin päättää, se tulee mainita koeilmoituksessa.
- Koiralla ei saa olla kolmesta edellisestä kokeesta G-merkintää (vakava virhe).
- Katso myös SKK:n yleisten sääntöjen kohdat 5 – 7.

3.10 Tekniset apuvälineet

3.10.1 GPS-paikannin

Koiran arvostelun varmistamiseen voidaan käyttää GPS-paikanninta. Paikantimen käytön tarkoituksena on saada koira arvosteltua niin oikeudenmukaisesti kuin mahdollista. Laitetta tulee käyttää niin positiivisten kuin negatiivistenkin ominaisuuksien arviointiin. Jos tuomari oman kokemuksensa ja muulla tavoin tehtyjen havaintojen perusteella epäilee paikantimen antamia tietoja, on hänellä oikeus olla luottamatta niihin. Tekniikka, joka voi joskus pettää, ei saa vaikuttaa arvosteluun väärällä tavalla silloin, kun paikannin näyttää ilmeisen väärää tietoja. Silloinkin tietoja voidaan mahdollisuuksien mukaan käyttää oikean arvostelun saavuttamiseksi.

Paikanninta voidaan tietyissä tapauksissa käyttää täydentämään ajoaikaa jopa kolmanneksella kokonaisajoajasta. Edellytyksenä on tällöin, että:

1. Koiralle voidaan soittaa haukun kuuntelemiseksi samalla kun kartalta voidaan todeta koiran liikkeen viittaavan ajoon.
2. Paikantimesta voidaan haukun, haukkutiheyden ja ajonopeuden perusteella päätellä kyseessä olevan ajon.
3. Yhteyden katkettua tai yhteyden taas palattua voidaan koiran paikan muuttumisen määrästä päätellä sen varmasti ajaneen myös katkoksen ajan.

Esimerkkejä GPS-paikantimen käytöstä:

- Haku/ylösotto: Hakulenkki-pituus. Siirtyminen kylmähausta yöjälkityöskentelyyn. Siirtyminen yöjälkityöskentelystä ylösottoon.
- Ajotyöskentely: Jälkitarkkuus, kertaaminen ja takajälkeen ajo, ajovauhti, hukkatyöskentely. Harhautuminen jäljeltä. Ajonopeuden mittaus: Ajonopeus tulee todeta ainakin kolme kertaa ajon aikana. Ajonopeuden arvoksi merkitään näiden kolmen mittauksen keskiarvo.
- Haukahtelu hukalla: Huolimatta siitä, että koiralla on selvästikin hukka, jatkaa se ajoa muistuttavaa haukkumista.
- Haukku/kuuluvuus: Haukku kuuluu hyvin esimerkiksi xxx metrin päästä.
- Yhteistyö: Koira jatkaa ajoa / keskeyttää ajon kun ajettava painuu suoraan pois maastosta.
- Tottelevaisuus: Ohjaaja kutsuu koiran xxx metrin päästä. Koira lopettaa ja tulee suoraan ohjaajan luokse.
- Koiran kutsuminen teknisten apuvälineiden avulla on sallittua silloin, kun kyse on värinästä, valo- tai äänisignaalista. Niissä tapauksessa kutsutapa merkitään koepöytäkirjaan. Sähköpannan käyttö on kiellettyä. Mikäli sellaista käytetään, on paikallisyhdistyksen siitä heti ilmoitettava rotujärjestön hallitukselle, joka puolestaan raportoi tapauksesta kennelklubiin.

3.10.2 Moottoriajoneuvot

Moottoriajoneuvoja voidaan käyttää seuraavissa tilanteissa:

- Kun koira on ilmeisessä hengenvaarassa. Kun vaara on ohi, on tuomarin ja koiranohjaajan palattava autolla takaisin koettelupaikalle ja jatkettava koiran työskentelyn arviointia. Jos koira on jouduttu kytkemään, voidaan ajoaika yhdistää kohdan 5.3.1 mukaisesti.
- Kun koira on kytketty ensimmäisen irtilaskun jälkeen ja kun siirrytään uuteen paikkaan arvostelun jatkamista varten.
- Jos koiran arvostelu sen vaatii, voi tuomari käyttää moottoriajoneuvoa maastossa siirtymisiin koepäivän aikana.

3.11 Valitus

Osallistuja ei voi valittaa tuomarin arvostelusta ja harkintavallasta.

Arvostelua voidaan muuttaa seuraavissa tapauksissa:

1. Jos on tapahtunut teknistä laatua oleva virhe
2. Jos koira ei ole saanut osallistua voimassa olevien sääntöjen mukaisesti

Arvostelun muuttamiskysymys tutkitaan:

- a. Kun valituksen tekee osanottaja, jonka oikeuksiin riidanalainen päätös vaikuttaa.
- b. Valtuusmiehen, paikallisyhdistyksen hallituksen tai päätöksen tehneen tuomarin vaatimuksesta.
- c. Rotujärjestön tai SKK:n päätettyä, että on jokin syy ottaa esille kysymys päätöksen muuttamisesta.

Arvostelua koskevan valituksen on oltava kirjallinen ja osallistujan on jätettävä se viimeistään viiden päivän sisällä siitä kun asianomainen sai kollegion lähettämän kirjallisen päätöksen. Valitus on lähetettävä järjestävän paikallisyhdistyksen johtokunnalle ja mukaan on liitettävä valitusmaksu, joka on suuruudeltaan avoimen luokan ilmoittautumismaksu kaksinkertaisena.

Jos valitus on toimitettu myöhästyneenä tai jos sen on tehnyt joku sellainen, jolla ei ole valitusoikeutta tai jos valituksen mukana ei seurannut määrättyä valitusmaksua, valitus hylätään heti. Tällaisen päätöksen tekee paikallisyhdistyksen johtokunta. Kun valitus otetaan tutkittavaksi, tulee paikallisyhdistyksen hallituksen tiedottaa päätöksestään valituksen tehneelle kirjallisesti viimeistään seitsemän päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Paikallisyhdistyksen johtokunnan päätöksestä voi puolestaan kirjallisesti valittaa rotujärjestölle 30 päivän kuluessa siitä, kun asianomistaja on saanut asiaa koskevan päätöksen. Rotujärjestön päätöksestä voi asianomistaja valittaa 30 päivän sisällä, jolloin SKK/JhK tekee asiasta lopullisen päätöksen. Jos valitus katsotaan aiheelliseksi, tulee koiran palkintosijaa tulosluettelossa muuttaa. Vaihtoehtoisesti koira voidaan koetella uudelleen ja valitusmaksu palautetaan asianomistajalle. Jos koiran tulos poistetaan tuloslistalta hyväksytyin valituksen seurauksena, tulee sekä valitusmaksu, että ilmoittautumismaksu palauttaa asianomistajalle. Muutoksia tuloslistaan voidaan tehdä kahden vuoden kuluessa koiran koetapahtumasta laskien.

4. KOEMUODOT

4.1 Perusteet

Kokeen on tapahduttava Ruotsissa ja normaalitilanteessa järjestävän seuran toiminta-alueella. Koe, jonka pitoaika ja -paikka on etukäteen määrätty, voidaan poikkeustapauksissa pitää naapuriyhdistyksen toiminta-alueella, jos tästä on sovittu etukäteen.

4.2 Kokeen siirto ja peruuttaminen

Kovan pakkasen (rajana -15 astetta) vuoksi tai sopimattomien lumiolosuhteiden vallitessa tulee koe siirtää tai peruuttaa. Lumen syvyys ei voi olla niin kohtuuton, että koira ei voi ajaa normaalilla vauhdilla. Kun keliolosuhteet ovat esimerkiksi karkean hangen pinnan vuoksi sellaiset, että joko koira tai ajettava voi vahingoittua, tulee koe siirtää tai peruuttaa. Tämä pätee myös silloin, jos tuuli on erittäin voimakas tai silloin jos puihin on kertynyt erittäin paljon lunta niin, että koiran seuraaminen koepäivän aikana on mahdotonta.

Päätöksen kokeen siirtämisestä tai peruuttamisesta yllä olevien syiden perusteella tekee kokeen johto/paikallisyhdistyksen johtokunta ja/tai maastotuomari.

4.3 Ajokoe

Koira voi käyttövalion arvoon käyttää korkeintaan kaksi ensimmäistä palkintoa kokeista, jotka on käyty koiran kotimaastossa. Käyttövalion arvon saavuttamisen jälkeen ei rajoitteita käytettävästä maastosta ole.

4.3.1 Nuorten koirien luokka (UKI)

Nuorten koirien kokeeseen voivat osallistua 12 - 24 kuukauden ikäiset beaglet ja dreeverit ja kokeen pyrkimyksenä on päästä arvioimaan aikaisessa vaiheessa koiran vanhempien yhdistämisen onnistumista. Kokeet ovat yhden päivän pituisia, tietyinä päivinä pidettyjä kokeita tai kokeita, joissa komissaari/koiran omistaja hankkii klubin toiminta-alueelta maaston, jonka kokeen johto hyväksyy. Ilmoittautuminen tapahtuu paikallisyhdistyksen sääntöjen mukaan. Koepäivä on sovittava viimeistään koetta edeltävänä päivänä.

4.3.2 Avoimen luokan koe (ÖKI)

Pätee 15 kuukauden ikäisille ja sitä vanhemmille koirille. Yhden päivän koe, jonka pitoajan ja -paikan on kokeen johto määrännyt tai koe, jossa komissaari/koiran omistaja ovat hankkineet kokeen johdon hyväksymän koemaaston kerhon toiminta-alueelta. Ilmoittautuminen tapahtuu kyseisen paikallisyhdistyksen ohjeiden mukaisesti. Koepäivä on sovittava viimeistään vuorokautta ennen koiran koettelua.

4.3.3 Kansainvälinen ajokoe (CACIT)

CACIT ja vara-CACIT jaetaan kansainvälisessä kokeessa kussakin rodussa parhaalle ja toiseksi parhaalle koiralle. Vähintään D-cert vaaditaan, jotta nämä voitaisiin jakaa. Katso luku 5.4.2

Kansainvälisen kokeen anomuksen on oltava käsitelty SKK:ssa viimeistään 6 kuukautta ennen koetapahtumaa ja lisäksi kokeen on oltava hyväksytty FCI:ssä viimeistään kokeen ilmoittautumisajan päättyessä.

Omistajalla ei ole osallistumisoikeutta.

Kansainväliseen kokeeseen ei voi osallistua:

- koira, jonka omistaa kokeessa toimiva tuomari tai valtuusmies.
- koira, jonka kokeen valtuusmies tai tuomari on viimeisen kuuden kuukauden aikana omistanut tai jota hän on ohjannut tai jota hän on henkilökohtaisesti harjoittanut.
- koira, jonka omistaa joku kokeen valtuusmiehen tai tuomarin perheenjäsen.
- uroskoira, jonka kivekset eivät ole normaalisti kehittyneet ja laskeutuneet.

Jos koiria ilmoittautuu liikaa

Kokeen koiramäärää voidaan rajoittaa, mutta se on kerrottava kokeen ilmoitustiedoissa. Jos ilmoittautuneita on rajoitettua koiramäärää enemmän, tulee ilmoittautumisajan päätyttyä suorittaa arvonta ja arvonnassa on oltava mukana kaikki ilmoittautuneet koirat.

4.4 Koepäivä ja koetteluaika

Nuorten koirien luokka, UKI:

Koepäivän pituus on korkeintaan neljä tuntia. Kytketyn koiran kanssa tapahtuvat siirtymät lasketaan kuuluviksi koepäivään. Koe keskeytetään normaalitapauksissa siinä vaiheessa kun ensimmäinen palkinto on saavutettu. Jos hakua, ylösottokykyä tai herättelyä ei ole kuitenkaan voitu arvostella, tulee uusi irtilasku kuitenkin suorittaa, mutta koe täytyy keskeyttää tällöin heti ajon alettua.

Yhdistelmäpalkinto on mahdollinen, eli kaksi toisen luokan palkintoa vastaa yhtä ensimmäisen luokan palkintoa. Dreeverillä hyväksytään eri ajoeläinten yhdistäminen. Beaglella tämä koskee vain kaurista ja saksanhirveä tai niiden yhdistelmää.

Avoim luokka, ÖKI:

Koepäivän pituus on korkeintaan 7 tuntia. ADBn koepäivän pituus on 4 tuntia. Kytkeyn koiran kanssa tapahtuvat siirtymät lasketaan kuuluviksi koepäivään.

Yhteistyön ja tottelevaisuuden arvostelua voidaan jatkaa jopa kolme tuntia koepäivän jälkeen.

Koira tulee kytkeä palkintoon oikeuttavien ajojen välillä tai loppuhukan jälkeen ja jos koiran arvostelu on tuolloin vielä kesken, lasketaan se irti uudessa maastossa. Uutta ajoa ei hyväksytä, jos koira ei ole ollut välillä kytkettynä ja laskettu uudelleen irti. Jos koira on ajanut palkintoon oikeuttavan ajon ja sitten vaihtaa toisen lajin ajettavaan, tulee tämän tapahtuman toteamisen jälkeen koira kytkeä ennen kuin uutta ajoa uudelle ajoeläimelle voidaan hyväksyä.

Jos koiralla on ajoaikaa riittävästi kahta ensimmäistä palkintosijaa varten, tulee koira kytkeä ja koe lopettaa. Jos hakua, ylösottokykyä tai herättelyä yöjäljellä ei ole voitu arvostella, täytyy kuitenkin suorittaa uusi irtilasku, mutta koe täytyy kuitenkin lopettaa heti uuden ajon alettua. Tuomarin tulee merkitä pöytäkirjaan se, mistä syystä uusi irtilasku on suoritettu. Ylimääräistä ajoaikaa ei huomioida. Poikkeuksena dreeveri: Jos koiralla on korotettavissa oleva, toiseen palkintoon oikeuttava ensimmäinen ajo ja jos koira sen jälkeen ajaa ensimmäiseen palkintoon oikeuttavan ajon, seurataan tätä toista ajoa niin kauan, että voidaan todeta, oikeuttaako se valion arvon saavuttamiseen. Ajoaika korotettavissa olevasta toisen palkinnon ajosta poistetaan tässä tapauksessa. Poikkeuksena ADB: Yllä olevasta riippumatta tulee ADB:tä koetella kytkemättä vähintään kolmen tunnin ajan, jotta se voi saavuttaa luokkatuloksen. Jos koe on keskeytetty yllä olevasta syystä, tulee koiran saada ensimmäinen palkinto vaikka sitä ei olisikaan arvosteltu irtilaskettuna luvussa 5.4.2 esitettyjen vaatimusten mukaisesti.

4.5 Ylösoton jälkeen käytettävissä oleva ajoaika

Nuorten luokka, UKI

Käytettävissä oleva ajoaika on kaksinkertaisesti rotukohtainen, ensimmäiseen palkintoon vaadittava ajoaika. Loppuhukka määritellään kuten avoimessa luokassa (5.3.3.).

Ajoajat ja palkintosijat nuorten koirien luokassa:

PALKINTOSIJA	BEAGLE	DREEVERI
1. palkinto	60 min	80 min
2. palkinto	45 min	50 min
3. palkinto	30 min	30 min

Avoim luokka, ÖKI

Ylösoton jälkeen saa beagle ja dreeveri jatkaa ajoa 180 minuuttia ja basset 120 minuuttia (GBGF 90 min) ja ADB 40 min. Pääsääntönä on, ettei ensimmäiseen palkintoon oikeuttavassa ajossa hukkien yhteenlaskettu aika saa ylittää ajoaikaa. Katso myös luvusta 5.4.2 se, miten kaksi toista palkintoa voi muodostaa yhteensä ensimmäisen palkinnon.

4.6 Ajoeläin ja ajettavan toteaminen

Kaikki rodut saavat ajaa jänistä, kaurista, pientä hirvieläintä ja kettua. ADB myös villisikaa. Pieniksi hirvieläimiksi lasketaan saksanhirvi, kuusipeura ja valkohäntäpeura.

Jos päämääränä on jonkun tietyn eläinlajin ajo, saa koiran ohjaaja keskeyttää sallitun, mutta ei-toivotun eläimen ajon korkeintaan kahdesti. Samaa ajoeläintä ei saa tarkoituksellisesti ajattaa kahta kertaa saman koepäivän aikana.

Tuomarin on tehtävä parhaansa nähdäkseen ajoeläin. Jos se ei onnistu, voi tuomari päätellä ajettavan laadun jälkien tai kokonaisarvioinnin perusteella käyttäen hyväkseen havaintoja tapahtumista ennen ylösottoa ja ajon aikana ja lisäksi omaan kokemukseensa tukeutuen. Tuomari voi käyttää apunaan tuomarioppilasta, tuomarikokelasta tai kokeen johdon nimittämää opasta. Kun tuomari voi perustellusti väittää pystyneensä toteamaan ajoeläimen laadun näiden havaintojen perusteella, voi tuomari huolellisen harkinnan jälkeen sen tehdä. Jos näin ei voida tehdä, on ajettava päädyttävä toteamattomaksi. Dreeverillä ajoeläimen toteaminen jänikseksi tai ketuksi edellyttää joko näkö- tai jälkihavaintoa. Kun koiran suoritus vastaa ensimmäistä palkintoa, tulee tuomarin määrätä koira kytkettäväksi. Tämän jälkeen ajoeläimen laatu voidaan todeta enää vain jälkien perusteella.

4.7 Kokeen keskeyttäminen

Tuomarin tulee keskeyttää jo aloitettu koe, jos

- koira on hänen mielestään vahingoittunut tai äkillisesti sairastunut.
- koiran omistaja/ohjaaja kieltäytyy päästämästä koiraan irti hänelle näytetyssä maaston kohdassa.
- koira on saanut 0 pistettä ”vakava virhe” jostakin ominaisuudesta.
- koiran omistaja/ohjaaja sitä pyytää. Tuomarin on kuitenkin todettava syy, miksi näin tehdään.
- koiran omistaja/ohjaaja ei noudata tuomarin ohjeita tai jollain muulla tavoin yrittää vaikuttaa arvosteluun koepäivän aikana.
- jos koiraan ollaan koettelemassa jänikselä tai ketulle eikä ajavan koiran käyttö kauriin saksanhirven tai kuusipeuran metsästyksessä ole sallittua, pätee seuraava:

Jos koira ajaa/seuraa kiellettyinä aikana kaurista tai pientä hirvieläintä, keskeytetään koe ja koira saa 0-palkinnon. Kieltoaikana pidettävään kokeeseen saa tämä koira osallistua seuraavan kerran vasta hyväksytyin RR-kokeen jälkeen. HUOM! Jos koira antaa ääntä kauriin/pienen hirvieläimen jäljelle vain silloin kun se näkee pakenevan eläimen tai jos se haukkuu lyhyen sarjan yhyttäessään tuoreen kauriin/pienen hirvieläimen jäljen (merkitsemishaukku), ei sitä lasketa ajoksi.

4.8 Kokeen uusiminen

Kokeen uusiminen on mahdollista jos

- koelueella on joko näköhavainnon tai jäljen perusteella todettu olevan susi tai jos kotka häiritsee koiraan syöksyillään tai muulla vastaavalla tavalla. Ensisijaisesti tulee kokeilupaiikka muuttaa turvalliseen maastoon.
- kollegio tai paikallisyhdistyksen tai rotujärjestön johtokunta toteaa, ettei koira voida arvostella oikeudenmukaisesti sellaisesta syystä, joka ei ole koiran tai ohjaajan aiheuttama.

4.9 Kaurisvapauskoe (Rådjursrenhetsprov, RR-koe)

RR-koe koskee myös muita pieniä hirvieläimiä.

Koira, joka ikänsä puolesta voisi osallistua ajokokeeseen, voi startata myös RR-kokeessa.

RR-koe voidaan toteuttaa kussakin läänissä silloin, kun kauriin tai pienen hirvieläimen metsästyksellä koiralla on siellä sallittua.

Hyväksytystä RR-kokeesta koira saa RR-todistuksen. Koira voi saada vain yhden RR-todistuksen yhdessä metsästyksessä. RR-koe tulee suorittaa päivänvalossa. Jos RR-koe suoritetaan saman päivän aikana ajokokeen kanssa, tulee RR-koe suorittaa aamulla koiran ollessa levännyt. Kun RR-koe on päättynyt, tulee koira kytkeä ja aloittaa ajokoe uudella irtilaskulla uudessa maastossa.

Kaurisvapauskoe

Koiran tulee työskennellä kytkemättömänä vähintään 30 minuuttia.

RR-kokeessa koiran tulee joutua havaittujen kauriiden tai pienten hirvieläinten kulkujäljelle heti ja viimeistään 10 minuutin kuluttua havainnosta. Koe on suunniteltava niin, että koira on varmuudella tavannut kauriit tai pienet hirvieläimet olematta ohjaajan välittömässä kontrollissa ja ilman, että se on ennen kauriskontaktia huomannut tuoreet jäniksen tai ketun jäljet. Jos koira aloittaa normaalin haun ja löytää jäniksen tai ketun yöjäljen koetteluaihana, ei sitä pidetä esteenä kokeen hyväksymiselle.

Kokeen uusiminen

Koiran testaus uusitaan, jos

- arvosteleva tuomari ei ole havainnut kauriita tai pieniä hirvieläimiä.
- koira on heti löytänyt tuoreen jäniksen tai ketun jäljen, jolloin tuomari ei ole voinut arvioida koiran mahdollista kiinnostusta kauriiseen tai pieniin hirvieläimiin.
- koe häiriintyy jostain muusta syystä, esimerkiksi vieraan koiran vuoksi.

Ei hyväksytty

annetaan koiralle, joka

- on huonossa kunnossa, harjoittamaton tai väsynyt aikaisemmasta metsästyksestä.
- ei hae vapaaehtoisesti tai kieltäytyy hakemasta.
- aloittaa ajon ajohaukulla. Jos koira antaa ääntä ainoastaan kauriin tai pienen hirvieläimen jäljellä nähdessään pakenevan kauriin/pienen hirvieläimen tai jos se haukkuu lyhyen matkan tuoreella kauriin/pienen hirvieläimen jäljellä, ei sitä lasketa ajoksi.
- seuraa jälkeä äänettä enemmän kuin n. 50 metriä ollen kiinnostunut jäljestä.
- häviää koealueelta tai jos ohjaaja häiritsee koetta.

5. ARVOSTELU JA PALKINTOSIJAN MÄÄRÄYTYMINEN

5.1 Yleistä

Ominaisuuksien arvostelun tulee olla luvun 6 johdannossa kerrottujen suuntaviivojen mukaista.

Ominaisuuspisteet annetaan suoralla asteikolla, jossa erinomainen ominaisuus antaa 5 pistettä aleten siitä aina 0 pisteeseen, joka tarkoittaa vakavaa virhettä. Skaalan ääripäiden tulee kuvata eroa erittäin hyvien, keskivertoisten ja vähemmän hyvien koirien välillä.

Jos koira tulee suljetuksi vakavan virheen vuoksi, tulee kuitenkin pisteyttää ne ominaisuudet, jotka on mahdollista arvostella. Syy sille, että koira on saanut vakava virhe -arvostelun, on selitettävä ajokoekertomuksessa.

Ennen kuin koiralla annetaan vakavasta virheestä 0-arvostelu, tulee tuomarin vakuuttavasti pystyä perustelemaan arviointinsa. Jos ajoeläintä ei ole todettu tai jos ajoeläin on todettu ei-sallituksi, arvostellaan numerolla vain kohdat 1, 8 ja 9.

5.2 Ulkopuoliset tekijät ja sää

Tuomarin tulee koiraa arvioidessaan ottaa huomioon erityiset olosuhteet, jotka voivat vaikuttaa koiran esitykseen. Merkitykselliset sää- ja/tai maasto-olosuhteet merkitään ajokoepöytäkirjaan.

5.3 Varsinaisen ajotyöskentelyn seuraaminen

5.3.1 Eri ajojen yhteen laittaminen

Saman eläinlajin useammat ajot voidaan laskea yhteen, jos:

- jos koira ajon tai hukan aikana ottaa ajoon uuden eläimen.
- jos hukka johtuu koirasta riippumattomasta syystä (ajettava ammuttiin, ajettava meni luolaan tms.). Luolaan mennyttä eläintä ei saa ajaa ulos ajon jatkumistarkoituksessa. Jos koira ottaa kiinni ajettavan, ei ajoaikaa voi laskea yhteen toiseen ajoon.
- jos koira kytketään liikennöidyllä tiellä, rautatiellä tai petoeläimen läheisyydessä tarkoituksena estää koiran joutuminen hengenvaaraan.
- ajo päättyy vaikeaan esteeseen, esimerkiksi vesistö, aita tai vastaava. Tuomarin tehtävänä on arvioida, voisiko koira selviytyä esteestä vaiko ei.

Kun eri ajojen ajoaikoja lasketaan yhteen, käyttää koira seuraavasta saman eläinlajin ylösotosta alkaen sitä kokonaisuutta, joka sillä jäi käyttämättä edellisestä ajosta.

5.3.2 Ajoajan kirjaaminen

Sallitun ajoeläimen yhteen lasketut ajoajat huomioidaan ja merkitään pöytäkirjaan. Vain sellainen ajo huomioidaan, jonka koira arvioiva tuomari on itse todennut. Ulkopuolisen toteamaa ajoa ei oteta huomioon.

Kun koiran on ajanut ensimmäiseen palkintoon oikeuttavan ajan, tulee tuomarin pyytää koiran kytkemistä.

5.3.3 Hukka

Alle viiden minuutin katkot (nk. ei-merkittävä hukka) lasketaan ajoaikaan.

Yli 60 minuutin pituinen hukka (ADB:llä 40 min) määritellään loppuhukaksi, jonka tapahduttua koira tulee kytkeä ja irtilaskea uudessa paikassa.

Jos hukka on kestänyt alle 60 minuuttia (ADB:llä 40 min) ja jos koiran omistaja valitsee ajoerän keskeyttämisen, tulee koira kytkeä ja irtilaskea uudessa paikassa.

Loppuhukan syy tai syy siihen, miksi koettelu keskeytettiin ennen kuin ensimmäiseen palkintoon riittävä ajoaika oli saavutettu, tulee mahdollisuuksien mukaan merkitä pöytäkirjan kohtaan ”Ajokoekertomus”. Jos ajo painuu kuulumattomiin ja palaa takaisin kuuloetäisyydelle, voidaan korkeintaan kahdesta tällaisesta tapahtumasta laskea yhteensä korkeintaan 15 minuuttia kuuluvaksi ajoaikaan (ei koske ADB:tä). HUOM! Tämä aika, yhdessä paikantimesta todetun ajoajan kanssa, ei voi ylittää kolmatta osaa kokonaisajoajasta.

5.4 Palkintosijat / Palkintosijapisteeet

5.4.1 Palkintosijan yleiset vaatimukset

Jotta palkintosija voidaan myöntää, on ajoeläimen laatu todettava. Katso luku 4.6

Katso luvusta 5.4.2 kunkin palkintosijan vaatimukset ajoajalle ja ajalle, jonka koira on oltava kytkemättä.

Lisäksi vaaditaan, että koiran tulee olla nähtävillä vähintään kolmen tunnin ajan koepäivän loppumisen jälkeen. Jos tämä ei toteudu, tulee syy siihen selvittää. Arvostelun tulos tulee tuolloin vahvistaa vasta myöhemmin. Jos syy on ollut koirasta johtumaton (esim. ulkopuolinen on kytkenyt koiran koalueella tai sen läheisyydessä), voidaan koiralle myöntää palkinto etukäteen.

Myös sellaiselle koiralle, jonka koe keskeytettiin tapahtuneen vahingoittumisen perusteella (esimerkiksi villisian hyökkäys, petoeläin, kolari), voidaan palkinto myöntää etukäteen.

Jos koira saa jonkun kohdan arvosteluksi 0 pistettä = vakava virhe, tulee koe lopettaa eikä palkintosijaa myönnetä. Syy vakava virhe -arvostelun antamiseen tulee selittää ajokoekertomuksessa.

Jos tuomari ei ole voinut arvostella jotain ominaisuutta, laitetaan tämän ominaisuuden kohdalle koepöytäkirjaan merkintä KEB (kan ej bedömas - ei voida arvostella).

5.4.2 Ajoajat ja palkintosijojen pistevaatimukset

Pisterajoja palkintosijoja varten ei ole, poikkeuksena se, että vakava virhe (0) estää palkitsemisen.

Asetettaessa palkintosijaa kauriin/pienen hirvieläimen ajosta pätee seuraava:

Jos koira arvostellaan sopimattomaksi kauriin/pienen hirvieläimen metsästykseseen, tulee kauriin/pienen hirvieläimen ensimmäinen palkinto pudottaa toiseksi palkinnoksi.

Tämä pätee seuraavissa tapauksissa:

- Jos koira saa yhteistyöstä 1 pisteen (perustuen momentin 8 viimeiseen kohtaan).
- Jos haukkutiheys on hyvässä kontaktissa pienempi kuin 30 haukkua minuutissa. Jos beaglella haukkutiheys on alle 45 haukkua minuutissa.
- beaglelle, mikäli se saa yhden pisteen momentista 4 (ajotyöskentely)

Asetettaessa palkintosijaa tassuriistan ajosta pätee seuraava:

- Jos haukkutiheys hyvässä kontaktissa on alle 30 haukkua minuutissa, tulee ensimmäinen palkinto pudottaa toiseksi palkinnoksi.
- beaglelle tämä pätee, mikäli se saa yhden pisteen momentista 4 (ajotyöskentely)

Asetettaessa palkintosijaa bassetille pätee seuraava:

Jos koira saa ominaisuuspisteen 1 useammasta kohdasta, se pudottaa palkintosijaa. Siinäkin tapauksessa, että koiran ajoaika oikeuttaisi ensimmäiseen palkintoon tulee tuomarin pudottaa palkintosijaa, mikäli koiran muut ominaisuudet eivät vastaa ensimmäistä palkintoa. Tuomarin on sellaisissa tapauksissa laitettava ruksi koepöytäkirjan kohtaan S-palkinto ennen kuin pöytäkirja lähetetään komissaarille. Tällöin on pöytäkirjan selityskohdassa kerrottava syy palkintosijan pudottamiseen.

D-cert*. Tuomari voi ehdottaa D-cert-arvoa koiralle, joka koepäivän aikana osoittaa hyvin käyttökelpoisia ominaisuuksia suurimmassa osassa niistä arvosteltavista ominaisuuskohdista, joissa käyttökelpoisuus käytännön metsästyksessä on otettava huomioon. Tämä edellyttää, että koira ansaitsee koepäivän aikana kaksi ensimmäistä palkintoa hyväksytylle ajoeläimelle tai vaihtoehtoisesti joko yhden ensimmäisen palkinnon ja yhden toisen palkinnon jänikselle. Kollegio vahvistaa tuomarin ehdotuksen.

*D-cert myönnetään beaglelle ja dreeverille vain kansainvälisessä ajokokeessa (CACIT).

Alppienajokoira (Alpenländische dachsbracke, ADB)

Alppienajokoiran on työskenneltävä kytkemättömänä vähintään kolmen tunnin ajan, jotta sille voidaan antaa palkinto.

1. palkinto: 20 minuuttia ajoa
2. palkinto: 15 minuuttia ajoa
3. palkinto: 10 minuuttia ajoa

Basset

Jotta basset voi saavuttaa ensimmäisen palkinnon, tulee sen olla kokeessa kytkemättömänä vähintään neljän tunnin ajan. Katso poikkeukset luvusta 4.4.

1. palkinto: 60 minuuttia tai 2 x 45 minuuttia (Grand Basset Griffon Vendeen 45 minuuttia tai 2x 30 minuuttia)
2. palkinto: 45 minuuttia (Grand BGV 30 minuuttia)
3. palkinto: 30 minuuttia (Grand BGV 20 minuuttia)

*** Jokaisen ≥ 45 minuutin (BGV 30 min) ajojen, joiden lasketaan oikeuttavan ensimmäiseen palkintoon, tulee olla saavutettu 90 minuutin (BGV 60 min) sisällä ylösotosta. 2x45 minuutin ajot voivat olla eri ajoeläimelle (GBGV 2x30)

Beagle ja dreeveri

Jotta beagle tai dreeveri voi saavuttaa ensimmäisen palkinnon, tulee sen olla kokeessa kytkemättömänä vähintään viiden tunnin ajan. Katso poikkeukset luvusta 4.4.

1. palkinto: 90 minuuttia tai 2 x 60 minuuttia ****

2. palkinto: 60 minuuttia

3. palkinto: 45 minuuttia

*** *Alle 90 minuutin ajoissa, joiden lasketaan oikeuttavan ensimmäiseen palkintoon, tulee toisen 60 minuuttia olla saavutettu 120 minuutin sisällä ylösotosta. Dreevereillä ajot voivat olla eri ajoeläimille. Beaglella voidaan yhdistää kaksi kauriin tai kaksi pienen hirvieläimen ajoa.

6. AJOKOKEEN OHJEET

Johdanto

Nämä ohjeet on lisätty auttamaan tuomareita arvioimaan koiraa ja sen jälkeen antamaan koiralle ne pisteet, jotka se suorituksellaan ansaitsee. Toiveena on lisäksi se, että samanlaisen tilanteen arvostelu johtaa samoihin pisteisiin riippumatta siitä, kuka koiraa arvostelee. Koska koiran työ monesti arvioidaan subjektiivisesti, on arvosteluissa väistämättä tiettyä vaihtelua. Jotta tämä vaihtelu saataisiin mahdollisimman vähäiseksi, suositellaan tuomarille aktiivista GPS-laitteen käyttöä ja sen antamaan tietoon tukeutumista. On kuitenkin tärkeää mainita, että tekniset apuvälineet eivät koskaan voi korvata tuomarin suoria havaintoja koiran työskentelystä. Edelleenkin on välttämätöntä, että tuomari seuraa ajoa ja tekee parhaansa nähdäkseen ajettavan ja koiran niin usein kuin mahdollista.

Tämän lisäksi mahdollisuuksia johdonmukaiseen ja oikeaan arviointiin lisää se, että tuomari noudattaa ohjeita niin tarkasti kuin mahdollista ja ottaa osaa kollegioon ja tuomarikokouksiin. Jos tuomari on edelleen epävarma, tulee kollegion toimia tukena ja apuna.

Ajoajan, ominaisuuksien arvostelun ja lisämerkintöjen lisäksi tulee metsästysinto arvioida ja kirjata rotujärjestön ohjeiden mukaan.

6.1 Yleistä

Arvostelu tulee suorittaa sellaisissa olosuhteissa, jotka ovat mahdollisimman lähellä tavallista metsästystilannetta.

Koira arvostellaan vain sen perusteella, mitä se esittää koepäivän aikana. Arvostelun tekee tuomari, jolla saattaa olla käytettävissään toinen tuomari, oppilas, kokelas tai etukäteen nimetty opas, jotka kokeen johto on hyväksynyt.

6.2. Ominaisuuspisteet

Momentti 1 – Haku (=kylmähaku, suom. huom.)

Hakutyöskentelyn tulisi johtaa siihen, että koira löytää nopeasti tuoreen jäljen. Haun arvostelu perustuu ennen muuta koiran haun systemaattisuuteen, nopeuteen ja haun laajuuteen. Jos ylösotto tapahtuu ennen sitä edeltävää kylmähakutyöskentelyä, tulee koiralle antaa ylimääräinen mahdollisuus haun arvosteluun. Jos koira ei löydä jälkeä, on sen ajoittain otettava yhteyttä ohjaajaansa. Liian suppea ja liian laaja haku merkitään rastilla arvostelulomakkeeseen.

EVA (ei voida arvostella) merkitään silloin, jos koiralla ei ole ollut mahdollisuutta osoittaa hakutyöskentelyä esimerkiksi silloin, jos päivän jokainen irtilasku johtaa välittömään ylösottoon. Metrimäärät eivät päde bassetille.

Erinomainen 5 p

Annetaan silloin, kun koira osoittaa haussa erinomaista systemaattisuutta, nopeutta ja laajuutta (n. 400 m).

Erittäin hyvä 4 p

Annetaan silloin, kun koira osoittaa erittäin hyvää systemaattisuutta, nopeutta ja laajuutta (n. 300 m).

Hyvä 3 p

Annetaan silloin, kun koira osoittaa hyvää systemaattisuutta, nopeutta ja laajuutta (n. 200 m).

Hyväksyttävä 2 p

Annetaan silloin, jos koira osoittaa hyväksyttävää systemaattisuutta, nopeutta ja laajuutta (n. 100 m).

Huono 1 p

Annetaan koiralle, jonka

- haku on epämääräistä ilman järjestelmällisyyttä
- haku on liian hidasta
- haku on vastentahtoista
- haku on liian laajaa (yli 1 km) tai liian lähihakuista

Vakava virhe 0 p

Annetaan koiralle, joka

- jatkuvasti kieltäytyy hakutyöskentelystä
- ei pidä lainkaan yhteyttä ohjaajaansa

Momentti 2 – Ylösottotyöskentely

Koiran työskentelyn jäljellä tulee olla tehokasta ja systemaattista ja johtaa ajettavan löytymiseen. Mitä tehokkaampaa työskentely on, sitä paremmat pisteet tästä momentista tulee antaa. Yöjälkityöskentelyn vaikeus vaihtelee tapauskohtaisesti, mikä on myös otettava arvostelussa huomioon. Toisaalta yöjälkityöskentelyn vaikeus riippuu osittain siitä, kuinka paljon eläin on liikkunut yön aikana (tämä pätee erityisesti jänikseen silloin, kun yö on ollut kylmä) ja myös siitä, kuinka kaukana ajoeläin on siitä paikasta, jossa koira ensimmäisen kerran havaitsee jäljen. Yöjälkityöskentely on vaikeaa myös silloin kun haku tapahtuu päivällä.

Edellä olevan lisäksi on kaksi asiaa, joihin tuomarin on ennen muuta kiinnitettävä huomiota: 1. Käyttääkö koira ilmapainua ja etenee siten suoraan eläimen luokse? 2. Rengastaako koira löytääkseen tuoreimman jäljen? Näiden kahden työskentelytavan katsotaan edistävän tehokasta hakua ja ajettavan nopeaa löytymistä.

Koiraa ei tule laskea suoraan havaitulle riistalle tai sen jäljelle. Jos koira ottaa ajettavan ylös ilman edeltävää jälkityöskentelyä, on koiralle annettava mahdollisuus tämän kohdan uudelleenarvosteluun. Jos koepäivän kaikki ylösotot tapahtuvat ilman ylösottotyöskentelyä, annetaan tästä kohdasta EVA. Jos työskentely johtaa tunnistamattoman tai ei-sallitun eläimen ylösottoon, annetaan silloinkin tästä kohdasta EVA.

Erinomainen 5 p

Annetaan seuraavassa tapauksessa:

- Kun koira työskentelee tehokkaasti ja järkevästi ja selvittää nopeasti pitkän tai vaikean jäljen rengastaen viisaasti ja löytää hyväksytyn ajoeläimen vähintään kahdesti.

Erittäin hyvä 4 p

Annetaan seuraavissa tapauksissa:

- Kun koira työskentelee nopeasti, tehokkaasti, järkevästi ja viisaasti rengastaen ja löytää hyväksytyn ajoeläimen
- Voidaan antaa myös silloin, jos koira löytää koepäivän aikana vähintään kaksi hyväksyttyä ajoeläintä, mutta jälkityöskentely on kestänyt pidempään

Hyvä 3 p

Annetaan seuraavissa tapauksissa:

- Kun koira osoittaa hyvää jälkityöskentelyä, joka johtaa hyväksytyn ajoeläimen löytymiseen
- Kun koira löytää koepäivän aikana vähintään kaksi hyväksyttyä ajoeläintä, mutta se ei ole osoittanut tai sillä ei ole ollut mahdollisuutta osoittaa rengastamista tai järkipärisyyttä haussa.

Hyväksyttävä 2 p

Annetaan seuraavassa tapauksissa:

- Kun koira löytää koepäivän aikana hyväksyttävän ajoeläimen, mutta hakutyöskentely ei ole ollut systemaattista

Huono 1 p

Annetaan seuraavissa tapauksissa:

- Kun koira on väsynyt ja siltä puuttuu haussa metsästysintoa ja järkevyyttä tai jos koira hakee liian hitaasti.
- Kun työskentely ei johda ylösottoon, vaikka koira on löytänyt jäljen
- Kun koira osoittaa itsepäistä puurtamista

Vakava virhe 0 p

Annetaan seuraavissa tapauksissa:

- Jos koira jatkuvasti kieltäytyy jälkityöskentelystä.
- Jos koiran työskentely on kaikkiaan päämäärätöntä.

Momentti 3 – herättely yöjäljellä

Herättely sallitun eläimen jäljellä arvostellaan alla olevan taulukon mukaisesti ja rotukohtaisesti. Jos koiran koepäivän työskentely johtaa palkintosijaan eri eläimillä (tai jos on kaksi ylösottoa, jotka eivät johda palkintosijaan tai vaihtoehtoisesti jos jälkityöskentely ei johda ylösottoon), tulee tämän kohdan arvostelun perustua sille eläinlajille, jonka jälkityöskentely kesti pisimpään. Jos koira saavuttaa palkintosijan yhdellä ajolla, perustuu arvostelu tämän eläimen jäljellä herättelyyn.

EVA annetaan silloin, jos tuomari ei pysty varmuudella toteamaan sitä, minkä eläimen jäljellä koira herättelee.

- **Ei herättelyhaukkua.**
- **Yksittäisiä herättelyhaukahduksia.** Annetaan koiralle, jonka herättelyhaukahdukset ovat yksittäisiä ja jotka esiintyvät joko pitkin väliajoin tai jotka eivät toistu.
- **Kohtuullista herättelyhaukkua.** Annetaan koiralle:
  - a) jonka herättelyhaukut ovat yksittäisiä ja jotka toistuvat lyhyin väliajoin.
  - b) joka antaa lyhyitä herättelyhaukkusarjoja, jotka toistuvat pidemmin väliajoin.
  - c) joka yksittäistapauksissa antaa pidempiä hakuhaikkusarjoja, jotka eivät kuitenkaan toistu.
- **Runsasta herättelyhaukkua.** Annetaan koiralle:
  - a) joka antaa lyhyitä herättelyhaukkusarjoja lyhyin väliajoin.
  - b) joka antaa pidempiä herättelyhaukkusarjoja, jota toistuvat pidemmin väliajoin.
- **Hyvin runsasta herättelyhaukkua.** Annetaan koiralle, joka antaa pidempiä herättelyhaukkusarjoja, jotka toistuvat lyhyin väliajoin.
- **Ajoa muistuttavaa herättelyhaukkua.** Annetaan koiralle, jonka herättely on niin runsasta, että herättelyä ei pysty erottamaan ajohaukusta. Tällöin on vaikeaa tunnistaa sitä, onko ajo alkanut ja milloin se alkoi.

	Ei herättelyä	Yksittäisiä herättely-haukahuksia	Kohtuullista herättely-haukkua	Runsasta herättely-haukkua	Hyvin runsasta herättely-haukkua	Ajoa muistuttavaa herättely-haukkua
Basset / Dreeveri Jänis	4 p	5 p	3 p	2 p	1 p	0 p
Beagle Jänis	3 p	5 p	4 p	2 p	1 p	0 p
Basset / Dreeveri Sorkkaeläin ja kettu, Alppienajokoira kaikki eläimet	3 p	5 p	4 p	2 p	1 p	0 p
Beagle Sorkkaeläin	2 p	4 p	5 p	3 p	1 p	0 p
Beagle Kettu	1 p	3 p	4 p	5 p	2 p	0 p

Momentti 4 – Ajotyöskentely

Ajo on ajokokeen tärkein tekijä. Tuomarin tulee sen vuoksi yrittää päästä näköetäisyydelle sekä ajettavasta että koirasta niin usein kuin mahdollista, jotta työskentely ajojäljellä ja hukalla voidaan arvostella useita kertoja ajon aikana. Ajoa ei kuitenkaan saa häiritä. Ajossa voi olla jaksoja, jolloin koiran äänenanto on hyvin katkonaista. Tuomarin tulee silloin olla erityisen tarkkana todetakseen, vaikuttaako asiaan vaikeakulkuinen maasto tai muu vaikea olosuhde. Tällaisessa tapauksessa ei tiukkaa, jäljellä etenevää koiraa voi rangaista vähäisestä äänenannosta.

Jos tuomari toteaa, että koira on rehellinen, mutta tiukka, voidaan kaikki äänen anto laskea koiran hyväksi. Jos koiran on sitä vastoin löysä, voidaan ainoastaan yhtenäinen ajohaukku, joka selvästi osoittaa etenevää ajoa, laskea koiran hyväksi.

Korkeat pisteet annetaan koiralle, jonka ajotapa, ajovauhti ja hukkatyöskentely johtavat pitkiin, yhtenäisiin ajon osuuksiin ja vähäisiin hukkiin. Tällöin tuomari pystyy arvostelemaan kaikki ajotyöskentelyyn kuuluvat seikat. Jos koiran ajotapa ja –vauhti eivät ole sellaisia, mitä rodulta odotetaan, tulee se merkitä ajokoe kertomukseen, esimerkiksi syy siihen, miksi ajo päättyi ennen ajoajan täyttymistä.

HUOM! Jos kauris, saksanhirvi, kuusipeura tai valkohäntäpeura ei kierrä ajossa rauhallisesti koealueella, vaan poistuu kauas häiriinnyttyään esimerkiksi toisen koiran tai ihmisten vuoksi, ei koiraa voi tästä rangaista.

EVA: Kun ajotyöskentelyä ei voida tyydyttävällä tavalla arvostella.

Erinomainen 5 p

Annetaan koiralle

- joka erittäin hyvän ajovarmuuden ja tehokkaan hukkatyöskentelyn avulla pitää ajoeläimen liikkeellä niin, että ajossa on hyvin vähän katkoja eikä lainkaan merkittäviä hukkia. Jäniksen tai ketun ajossa voi olla merkittäviä hukkia vaikeissa olosuhteissa (jos esimerkiksi ajoeläin kulkee teitä pitkiä matkoja).
- lisäksi kauriin/saksanhirven/kuusipeuran/valkohäntäpeuran ajossa koiralla on sellainen ajotapa ja ajovauhti, joka saa ajettavan kiertelemään rauhallisesti metsästyskohteessa/koemaastossa.
- Beaglella, dreeverillä ja ADB:llä vaaditaan erinomaiseen yllä olevien lisäksi vähintään ensimmäiseen palkintoon oikeuttava ajoaika.

Erittäin hyvä 4 p

Annetaan koiralle

- joka korkean ajovarmuuden ja tehokkaan hukkatyöskentelyn avulla pitää ajoeläimen liikkeellä niin, että ajossa on vähän katkoja, jolloin pääosa ajosta koostuu pitkistä, yhtäjaksoisista osuuksista. Merkittävät hukat ovat mahdollisia.
- lisäksi kauriin/saksanhirven/kuusipeuran/valkohäntäpeuran ajossa koiralla on sellainen ajotapa ja ajovauhti, joka saa ajettavan kiertelemään rauhallisesti metsästyskohteessa/koemaastossa.
- Beaglella ja dreeverillä vaaditaan yllä olevien lisäksi vähintään toiseen palkintoon oikeuttava ajoaika.

Hyvä 3 p

Annetaan koiralle

- joka pitää ajettavan liikkeellä normaaliin tapaan. Merkittävät hukat ovat sallittuja. Koira voi ajaa ilmavainulla hyvässä tuntumassa ajettavaan tai lyhyempinä jaksoina, ajotavan ei saa kuitenkaan koskaan vaikuttaa negatiivisella tavalla kauriin/saksanhirven/kuusipeuran/valkohäntäpeuran haluun kierrellä rauhallisesti metsästyskohteessa/koemaastossa. Vähäistä ohijuoksua jäljeltä voi esiintyä.
- Beaglella ja dreeverillä vaaditaan yllä olevien lisäksi vähintään kolmanteen palkintoon oikeuttava ajoaika.

Hyväksyttävä 2 p

Annetaan koiralle

- jolla on hyväksyttävä ajovarmuus ja ajo koostuu suurelta osin lyhyistä jaksoista ja merkittävistä hukista.
- joka ajaa rauhallisesti ja sujuvuudeltaan normaalisti, mutta ajon pituus ei oikeuta palkitsemiseen

Huono 1 p

Annetaan koiralle

- jonka ajotapa arvioidaan liian nopeaksi kauriille/pienille hirvieläimille.
- joka jättää hukan aivan liian lyhyen ajan jälkeen eikä itsenäisesti palaa hukkapaikalle.
- joka usein hukalta palaa ajojälkeä takaisin päin sen sijaan, että rengastaisi hukkapaikalla.
- jonka ajo on hyvin hidasta, jolloin yhteys ajettavaan on huono.
- joka työskentelee usein laiskasti, yli-innokkaasti tai jolla on jostain muusta syystä vaikeuksia, jotka johtavat moniin jäljeltä harhautumisiin ja hukkiin. Ajo koostuu vain lyhyistä jaksoista ja monista hukista.
- joka satunnaisesti kertaakaan ajojäljellä lyhyempiä jaksoja.
- joka satunnaisesti ajaa takajälkeen lyhyempiä jaksoja.
- joka ajaa usein ilmavainulla aivan liian kovavauhtisesti tai joka ajaa liian hitaalla vauhdilla.
- joka puurtaa itsepäisesti hukalla.

Vakava virhe 0 p

Annetaan koiralle

- jolla on aina suunnittelematon hukkatyöskentelytapa.
- joka usein ajaa takajälkeen pitkiä jaksoja.
- joka ajaa ilman, että edessä on riistaa.
- joka kertaakaan toistuvasti ajojäljellä.
- joka on ilmiselvästi ilmasta ajava maastosta riippumatta.
- joka säännöllisesti jää kauas jälkeen ajettavasta.
- jolla on niin nopea ja yli-innokas ajotapa, että ajettavan käy todennäköisesti huonosti. Ajokoepöytäkirjaan merkitään ”ei sopiva kauris-, saksanhirvi-, kuusipeura- tai valkohäntäpeurakoiraksi”.

Momentti 5 – Herättely hukalla

Herättelyyn hukalla on suhtauduttava ankarammin kuin herättelyyn jäljellä. Huomaa, että tämä kohta voidaan arvostella silloinkin, kun koiralla ei ole ollut ajoajasta vähennettävää hukkaa. EVA: merkitään silloin, jos koiralle ei ole ollut lainkaan ajoa.

- **Ei herättelyhaukkua**
- **Yksittäisiä herättelyhaukahduksia.** Annetaan koiralle, jonka herättelyhaukahdukset ovat yksittäisiä ja jotka esiintyvät joko pitkin väliajoin tai jotka eivät toistu.
- **Kohtuullista herättelyhaukkua.** Annetaan koiralle:
  - a) jonka herättelyhaukut ovat yksittäisiä ja jotka toistuvat lyhyin väliajoin.
  - b) joka antaa lyhyitä herättelyhaukkusarjoja, jotka toistuvat pidemmin väliajoin.
  - c) joka yksittäistapauksissa antaa pidempiä hakuhaikkusarjoja, jotka eivät kuitenkaan toistu.
- **Runsasta herättelyhaukkua.** Annetaan koiralle:
  - a) joka antaa lyhyitä herättelyhaukkusarjoja lyhyin väliajoin.
  - b) joka antaa pidempiä herättelyhaukkusarjoja, jota toistuvat pidemmin väliajoin.
- **Hyvin runsasta herättelyhaukkua.** Annetaan koiralle, joka antaa pidempiä herättelyhaukkusarjoja, jotka toistuvat lyhyin väliajoin.
- **Ajoa muistuttavaa herättelyhaukkua.** Annetaan koiralle, jonka herättely on niin runsasta, että herättelyä ei pysty erottamaan ajohaukusta.

Ilman herättelyhaukkua	Yksittäisiä herättelyhaukahduksia	Kohtuullista herättelyhaukkua	Runsasta herättelyhaukkua	Hyvin runsasta herättelyhaukkua	Ajoa muistuttavaa herättelyhaukkua
5 p	4 p	3 p	2 p	1 p	0 p

Momentti 6 – Haukku/kuuluvuus

Pisteytyksessä tulee kuuluvuuden pitkältä etäisyydeltä olla ratkaiseva ominaisuus. Kaksi- ja moniäänisyys parantaa kuuluvuutta ja haukun intohimoisuutta, jotka tulee palkita. Samoin koiran kyky antaa voimakasta haukkua, jolla on hyvä tunkeutuvuus maastossa. Arvostelussa tulee ottaa huomioon maasto- ja tuuliolosuhteet, ilman selkeys tai utuisuus, metsän tiheys, lumiolosuhteet, liikenteen äänet tai muut tekijät, jotka vaikuttavat kuuluvuuteen. Tuomari voi käyttää arvostelussa apuna teknisiä apulaitteita, jotta etäisyys tulee varmemmin todettua. Ominaisuus pisteytetään vain yli 20 minuutin ajossa (ADB 10 min) ja kun etenevän ajon osuudet ovat riittävän pitkiä kyllin luotettavan arvioinnin kannalta.

EVA: Kun ajon pituus ei ylitä 20 minuuttia (10 min ADB:lle ja GBGV:lle).

Erinomainen 5 p

Annetaan silloin, kun haukku on erittäin voimakasta tai sointuvaa ja/tai intohimoista/moniäänistä ja kun lisäksi ajoa voidaan seurata hyvin paljon pidemmältä etäisyydeltä kuin rodulle on luonteenomaista.

Erittäin hyvä 4 p

Annetaan silloin kun haukun kuuluvuus ja intohimoisuus ovat erittäin hyviä ja kun lisäksi ajoa voidaan seurata normaalissa maastossa ja normaaleissa sääolosuhteissa pidemmältä etäisyydeltä kuin rodulle on luonteenomaista.

Hyvä 3 p

Annetaan silloin kun haukun kuuluvuus on rodulle luonteenomainen ja kun ajon kulkua voidaan seurata normaalissa maastossa ja normaaleissa olosuhteissa.

Hyväksyttävä 2 p

Annetaan silloin kun haukun kuuluvuus normaalissa maastossa ja normaaleissa olosuhteissa on huonompi kuin on rodulle luonteenomaista. Annetaan myös beaglelle, jolla on yksiääninen haukku.

Huono 1 p

Annetaan silloin kun haukun kuuluvuus on huomattavasti heikompi kuin on rodulle luonteenomaista ja kun ajo katoaa normaalissa maastossa. Annetaan myös koiralle, jolla on ulvova haukku.

Vakava virhe 0 p

Annetaan silloin kun koiran ajohaukkua on hyvin vaikeaa kuulla. Tämä huolimatta siitä, että koira on lähietäisyydellä normaalissa maastossa, normaalikelillä ja normaaliolosuhteissa yleensä.

Momentti 7 – Äänenanto ajossa (sävykkyys)

Haukun sävyn tulee muuttua sen mukaan, mikä on koiran etäisyys ajettavaan. Jos koira antaa niin vähän haukkua, että tuomari ei pysty lainkaan tai pystyy vain työläästi seuraamaan ajon kulkua, tulee sille antaa alhaiset pisteet. Tämä pätee myös koiraan, joka on niin löysä, ettei tuomarilla on vaikeuksia päätellä sitä, ajaako koira vai antaako se hukalla ajoa muistuttavaa haukkua. Jotta koira voi saada 5 pistettä, tulee ajettava nähdä, jotta tuomari pystyy toteamaan koiran etäisyyden ajettavaan sekä matkassa että ajassa. Ominaisuus pisteytetään vain yli 20 minuutin ajossa (ADB 10 min) ja kun etenevän ajon osuudet ovat riittävän pitkiä kyllin luotettavan arvioinnin kannalta.

EVA: Kun ajon pituus ei ylitä 20 minuuttia (10 min ADB:lle ja GBGV:lle).

Erinomainen 5 p

Annetaan koiralle, jonka haukku on koko ajon ajan sävykästä niin, että tuomari voi päätellä koiran etäisyyden ajettavaan haukun intensiteetin perusteella.

Erittäin hyvä 4 p

Annetaan koiralle, jonka haukku on *suurimman osan ajoajasta* sävykästä niin, että tuomari voi päätellä koiran etäisyyden ajettavaan haukun intensiteetin perusteella.

Hyvä 3 p

Annetaan silloin kun koiran haukun sävykkyys on hyvä.

Hyväksyttävä 2 p

Annetaan silloin kun koiran haukusta puuttuu sävykkyys.

Huono 1 p

Annetaan silloin kun koira on niin löysä tai tiukka, että tuomarilla on normaalitilanteessa vaikeuksia seurata ajon tapahtumia. Ajoajat voivat näissä tapauksissa tulla tulkituksi väärin joko liian pitkiksi tai liian lyhyiksi koiran äänenannon tyypistä riippuen. Ajokoepöytäkirjaan merkitään rastilla se, onko syynä arvosteluun löysyys vai tiukkuus.

Vakava virhe 0 p

Annetaan koiralle, joka on niin harhaanjohtavan löysä tai niin tiukka, että ajon kulkua ei ole mahdollista seurata eikä ajoaikaa myöskään pysty määrittelemään.

Ajokoepöytäkirjaan merkitään rastilla se, onko syynä arvosteluun löysyys vai tiukkuus.

Haukun tiheys (haukkua/min): Lasketaan kolme kertaa koepäivän aikana silloin, kun koiralla on hyvä yhteys ajettavaan antaen edustavan kuvan koiran äänenannosta. Keskiarvo merkitään lisätietoihin.

Momentti 8 – Yhteistyö

Tässä kohdassa arvioidaan koiran kykyä tehdä oma-aloitteisesti yhteistyötä ohjaajansa kanssa. Huom! Paikanninta, jossa on kutsutoiminto, ei voida käyttää niin, että se vaikuttaa yhteistyön arvosteluun. Yhteistyö on erittäin tärkeä ominaisuus ajavalle koiralle. Hyvä yhteistyö tekee metsästyksen miellyttäväksi. Haun aikana koiran on ajoittain otettava yhteyttä ohjaajaansa. Jos ylösotto tapahtuu ennen kuin koiralla on ollut mahdollisuus osoittaa yhteistyötä haun aikana, on sille annettava uusi mahdollisuus osoittaa yhteistyökykyä. Kaurista ja pieniä sorkkaeläimiä metsästettäessä on hyvin tärkeää, että koira älyää keskeyttää ajon silloin, jos sorkkaeläin pakenee kauas. Myös muissa jahtimuodoissa on koiran etsittävä ohjaajansa ajon loputtua ennen seuraavan ajettavan etsimistä. Ohjaajalla tarkoitetaan tässä vaihtoehtoisesti myös sitä paikkaa, jossa koira päästettiin hakuun. Kontaktihaukku paluun aikana on positiivinen ominaisuus. Yhteistyö arvostellaan sekä haun että ajon aikana. Yhteistyöhalu ja kyky/tehokkuus

löytää takaisin ovat ratkaisevia pisteytyksen kannalta. Hyviä pisteitä annettaessa on äärimmäisen tärkeää, että arviointi tapahtuu riittävän hyvän metsästyksellisen suorituksen jälkeen. Kun beaglella on sekä sorkka-että tassuriistalle arvosteluperusteensa, on niillä sama painoarvo pisteytyksessä.

Erinomainen 5 p

Yhteistyön suhteen toivekoira. Metsästää hyvin ja silti mielellään hakeutuu nopeasti ja tehokkaasti takaisin ohjaajansa luokse.

- Annetaan koiralle, jolla on hyvä kontakti ohjaajaansa haun aikana ja joka hyvän metsästystyöskentelyn jälkeen osoittaa halua ja tehokasta kykyä palata kaukaa takaisin ohjaajansa luokse. Tämän täytyy kuitenkin tapahtua niin, ettei se ole merkki heikosta metsästysinnostasta.
- Beaglelle, joka on ajanut jänistä tai kettua pätee se, että se palaa takaisin aikaisintaan loppuhukan (= vähintään 60 min hukka) jälkeen. Ei päde, mikäli ensimmäinen palkinto on jo saavutettu.

Erittäin hyvä 4 p

Erittäin hyvä yhteistyö, jossa paluu ohjaajan luokse ei ole kuitenkaan yhtä nopeaa ja tehokasta kuin silloin, jos koira ansaitsee tästä kohdasta arvosteluksi 5.

- Annetaan koiralle, jolla on hyvä kontakti ohjaajaansa haun aikana ja joka hyvän metsästystyöskentelyn jälkeen osoittaa halua ja kykyä palata kaukaa takaisin ohjaajansa luokse. Tämän täytyy kuitenkin tapahtua niin, ettei se ole merkki heikosta metsästysinnostasta.
- Beaglelle, joka on ajanut jänistä tai kettua pätee se, että se palaa takaisin aikaisintaan 45 min hukan jälkeen. Ei päde, mikäli ensimmäinen palkinto on jo saavutettu.

Hyvä 3 p

Koira, jonka yhteistyökyky on hyvä ja joka haluaa itsenäisesti palata, mutta jolla on ongelmia löytää ohjaajansa.

Annetaan koiralle, joka:

- osoittaa osoittaa hyvää yhteyttä ohjaajaansa haun aikana ja joka hyvän metsästystyöskentelyn jälkeen osoittaa halua ja kykyä palata ohjaajansa luokse tai irtilaskupaikalle ollessaan edellisiä tapauksia lähempänä. Tämän täytyy kuitenkin tapahtua niin, ettei se ole merkki heikosta metsästysinnostasta.
- keskeyttää ei-toivotun tai ei-sallitun ajon ja palaa oma-aloitteisesti ohjaajansa luokse tai irtilaskupaikalle.
- Beaglelle, joka on ajanut jänistä tai kettua pätee se, että se palaa takaisin aikaisintaan 30 min hukan jälkeen. Ei päde, mikäli ensimmäinen palkinto on jo saavutettu.

-

Hyväksyttävä 2 p

Koira, jonka yhteistyökyky on hyväksyttävä, mutta ei enempää. Joko koira on hiukan liian itsenäinen tai se pitää vahvaa yhteyttä ohjaajaansa heikon metsästysinnon tai muun vastavan syyn vuoksi.

Annetaan koiralle, joka:

- ei osoita hyvää yhteistyötä haun aikana, mutta palaa oma-aloitteisesti päättyneen ajon jälkeen
- joka palaa oma-aloitteisesti ajon jälkeen, mutta kun tätä ajoa ei ole arvioitu riittävän hyväksi metsästyksellisyyden osoitukseksi.
- osoittaa hyvää yhteistyötä haun aikana, mutta jonka muuta yhteistyökykyä ei voida arvostella
- osoittaa hyvää yhteistyötä haun aikana, mutta joka ei palaa oma-aloitteisesti päättyneen ajon jälkeen.

Huono 1 p

Koira, joka jostain syystä ei ole osoittanut yhteistyökykyään tai koira, joka metsästää pääasiassa itsenäisesti ja joka etsii ohjaajansa vasta väsymyksen vuoksi.

Annetaan koiralle, joka:

- toistuvasti alkaa päättyneen ajon tai loppuhukan jälkeen hakea uutta jälkeä ottamatta välillä yhteyttä ohjaajaansa
- ei ole osoittanut tai saanut mahdollisuutta osoittaa hyvää yhteistyötä haun aikana ja joka kytketään toistuvasti vain ajosta tai hukalta
- seuraa sorkkaeläintä kauas ja keskeyttää ajon vasta sen edettyä kohtuuttoman kauas.
Koepöytäkirjaan merkitään tällaisessa tapauksessa: Ei sopiva kauris/pikkusorkkakoira.

Vakava virhe 0 p

Erittäin itsenäinen koira, joka metsästää aina yksin.

Annetaan koiralle, joka:

- ei pidä lainkaan yhteyttä ohjaajaansa
- palaa takaisin yli kolme tuntia koepäivän loppumisen jälkeen vaikka sillä olisi ollut mahdollisuus palata aiemmin.

Momentti 9 – tottelevaisuus

Tässä kohdassa arvostellaan sitä, kuinka hyvin koira tottelee ohjaajaansa. Koira saa korkeat pisteet, kun se todetusti tottelee ohjaajan kutsua pitkän matkan päästä ja ollessaan näkymättömissä silloinkin, kun kyse on intensiivisestä metsästystilanteesta (ajo, louheen menon ilmoittaminen jne.). Alemmat pisteet koira saa silloin, jos tottelevaisuusetaisyys pienenee ja/tai metsästystilannetta ei voida pitää vahvana (haku, jälkityöskentely, hukka).

Tottelevaisuudella on suuri merkitys onnistuneen metsästyksen kannalta, sillä ohjaaja voi halutessaan lopettaa metsästyksen tai hänellä on mahdollisuus ohjata koiransa halutulle ajettavalle. Tottelevaisuutta voidaan arvioida haun, jälkityöskentelyn ja ajon aikana sekä ajon päättymisen jälkeen. EVA: Kun koiran tottelevaisuutta ei ole voitu arvostella.

Erinomainen 5 p

Annetaan seuraavassa tapauksessa:

- kun koira voidaan kutsua täydestä ajosta yli 200 metrin päästä.

Erittäin hyvä 4 p

Annetaan seuraavassa tapauksessa:

- kun koira voidaan kutsua täydestä ajosta lyhyemmältä etäisyydeltä, mutta näköyhteyden ulkopuolelta

Hyvä 3 p

Annetaan seuraavissa tapauksissa:

- kun koira voidaan kutsua jäljeltä tai hukalta näköyhteyden ulkopuolelta
- kun koira voidaan kutsua täydestä ajosta näköetäisyydeltä
- kun koira voidaan kutsua näkymättömistä paikanninta apuna käyttäen. Huom! Jos paikanninta käytetään tällä tavoin, merkitään se koepöytäkirjan asianomaiseen kohtaan.

Hyväksyttävä 2 p

Annetaan seuraavissa tapauksissa:

- kun koira sallii itsensä kytkettävän ajosta tai hukalta
- kun koira voidaan kutsua haulta
- kun koira voidaan kutsua näköetäisyydeltä jäljeltä tai hukalta

Huono 1 p

Annetaan seuraavassa tapauksessa

- kun koira on vaikeasti kutsuttavissa ja kytkettävissä lähietäisyydeltä

Vakava virhe 0 p

Annetaan seuraavassa tapauksessa

- kun koira ei salli itseään kytkettävän vaikka on lähellä ohjaajaansa.

Alppienajokoira ja villisikaa koskevat erityissäännöt

Villisian ajossa arvostelu tapahtuu momenttien 1-6 ja 8-9 tapauksissa samalla tavoin kuin muiden eläinten ajossa. Momentin 7 kohdalla pätee seuraava:

Momentti 7 (Alppienajokoira) – Äänen anto ajossa (villisika)

Alppienajokoiran tulee ajaa villisikaa haukkuen. Haukun on oltava läpituokean voimakasta ja sointuvaa ja yhteys

den ajettavaan on oltava helposti tulkittavissa. Sävykäs haukku on toivottavaa siksi, että sen avulla on mahdollista tulkita koiran tekemisiä. Vaihteleva tiheys auttaa arvioimaan tilanteita, esimerkiksi sitä, haukkuuko koira paikallaan olevaa villisikaa. Ensimmäinen palkinto villisialla edellyttää vähintään kolmea pistettä tästä momentista. Haukusta on pystyttävä erottamaan, onko kyseessä villisian vaiko jonkun muun eläimen ajo.

EVA: Kun ajon pituus ei ylitä 10 minuuttia.

Erinomainen 5 p

Annetaan koiralle, jonka haukku on villisialle erinomaisen sointuvaa ja sävykästä

Erittäin hyvä 4 p

Annetaan koiralle, jonka haukku on villisialle erittäin sointuvaa ja sävykästä

Hyvä 3 p

Annetaan koiralle, jonka haukku villisialle on hyvin sävykästä.

Hyväksyttävä 2 p

Annetaan koiralle, jonka haukku on liian harvaa ja/tai jonka haukku on villisialle sävytöntä

Huono 1 p

Annetaan koiralle, joka antaa vain yksittäisiä haukkuja nähdessään villisian tai seuratessaan villisikaa.

Koepöytäkirjaan merkitään rastilla, onko kyse koiran tiukkuudesta vai löysyydestä.

Vakava virhe 0 p

Annetaan koiralle, joka ei hauku nähdessään villisian tai seuratessaan villisikaa. Koepöytäkirjaan merkitään rastilla, onko kyse koiran tiukkuudesta vai löysyydestä.

Haukun tiheys (haukkua/min): Lasketaan kolme kertaa koepäivän aikana silloin, kun koiralla on hyvä yhteys ajettavaan antaen edustavan kuvan koiran äänenannosta. Keskiarvo merkitään lisätietoihin.

Alppienajokoira (ADB), joka pysäyttää villisian

Jos villisian ajo ja pysäyttäminen yhdistetään, pätee yllä olevan lisäksi seuraava:

Jos villisika pysähtyy, on koiralla riitettävä tehokkuutta saada eläin uudelleen liikkeelle. Vaihtoehtoisesti koira voi pysäyttää villisian paikallaan niin kauan, että ohjaajalle avautuu mahdollisuus hiipiä paikalle ja ampua laukaus. Koiran ohjaaja voi auttaa koira kerran karkoittamalla ajettavan. Koiran tulee jättää villisika jos se pakenee kauas, koska muutoin villisika voi väsyä ja ruveta puolustautumaan koira vastaan. Kun ajo ja pysäyttäminen arvostellaan, otetaan huomioon ajoajan ja pysäyttämisen lisäksi seuraavat koodit:

Koodi 1 Karkottamiskykyinen (annetaan silloin kun koira hyvällä haukulla ja työskentelyllä saa villisian uudelleen liikkeelle.

Koodi 2 Pysäyttämiskykyinen (annetaan koiralle, joka pystyy pysyttämään villisian paikallaan niin, että koiran ohjaajalla on mahdollisuus hiipimällä päästä ampumatilanteeseen). Kun pysäyttäminen on tapahtunut, keskeytyä ajominuuttien laskeminen ja niiden sijasta ruvetaan laskemaan pysäytysminuutteja. Alle 5 minuutin pysähdykset lasketaan ajominuutteihin. Pysäytysaika tulee merkitä koekertomukseen.

Pysäyttämistyöskentely ei voi jatkua kuinka kauan tahansa. Koiran on jätettävä työskentely 40 minuutin sisällä ja palata ohjaajan luokse. Vaihtoehtoisesti voi tuomari pyytää koiranohjaajaa kutsumaan koiran, jotta uusi irtilasku voidaan tehdä uudessa maastossa.

Ajoaika ja villisian pysäyttämisaika voidaan laskea yhteen ensimmäistä palkintosijaa laskettaessa jos pysäyttäminen on kestänyt vähintään 20 minuuttia ja jos ajotyöskentely on voitu arvostella tyydyttävästi. Jos koira jättää kauas paenneen villisian, ei koepäivää lopeteta vaan koira kytketään ja päästetään uudessa maastossa, jotta voidaan varmistua ajotyöskentelystä samalla tai vaihtoehtoisesti muulla sallitulla riistalla. Tässäkin tapauksessa voidaan ajoajat laskea yhteen pysäyttämistyöskentelyn kanssa edellyttäen, että pysäyttämistyöskentely on kestänyt vähintään 20 minuuttia.

7. LISÄKIRJAUKSET

Koepäivän aikana mitataan yksinkertaisesti kellon avulla lukuisia asioita, jotka ovat objektiivisia mittaustuloksia koiran esityksestä koskien ylösottoa ja ajo-osuutta.

Lisäkirjaukset on tehtävä työskentelystä tunnistetulla ja sallitulla ajoeläimellä. Jos koira on koepäivän aikana ajanut useita sallittuja ja todettuja eri eläinlajeja, kirjataan lisätiedot erikseen sorkan ja tassuriistan parhaasta ajosta. Tässä kirjataan:

- minuutit jäljen löytymisestä ylösottoon
- Koirille, joilta vaaditaan vähintään 60 min ajoaika, merkitään aika ylösotosta siihen hetkeen kun 60 minuuttia on saavutettu. Jos koiralla on koepäivän aikana useita yli 60 minuutin ajoja samalla ajoeläimellä, merkitään paras ajo.
- minuutit ylösotosta ajon loppumiseen eli ajoaika plus hukka-ajat. Ajoajalla tarkoitetaan tässä yhteydessä aikaa, jolloin ensimmäiseen palkintoon tarvittavat minuutit tulivat täyteen (90 tai 60 min avoimessa luokassa tai 80, 60 tai 45 min nuorten luokassa) tai ajoa, jonka ajoaika on tätä lyhyempi.
- pisimmän yhtäjaksoisen ajo-osuuden minuuttimäärä.
- pisimmän hukan kesto minuutteina.
- hukkien lukumäärä.
- keskiarvo haukun tiheydestä (haukkua minuutissa) kolmen edustavan jakson aikana.

Jäljeltä ylösottoon	Ylösotosta 60 minuutin täyttymiseen	Ylösotosta ajon loppumiseen	Pisin yhtäjaksoinen ajo-osuus	Pisin hukka	Hukkien määrä	Haukkutiheys

8. TULOKSISTA TIEDOTTAMINEN

Rotujärjestö tiedottaa tuloksista SKK:lle, jalostusneuvonnalle ja koiran omistajalle viimeistään kolme viikkoa koekauden loputtua.